

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Den offentlige Examen

i

Bergens Kathedralskole

1878.

Bergen.

J. D. Beyers Bogtrykkeri.

1878.

Indbydelsesskrift

til

Den offentlige Examen

i

Bergens Kathedralskole

1878.

Bergen.

J. D. Beyers Bogtrykkeri.

1878.

Skoleefterretninger.

Skolens økonomiske Forfatning.

Regnskabet for det forløbne Aar 1877 stiller sig saaledes:

		Indtægter.			
		Kr.	Øre	Kr.	Øre
1.	Beholdning	513,930.	63.		
2.	Renter af udlaante Kapitaler				
	m. m.	24,939.	21.		
3.	Jordegodsindtægter	6,621.	71.		
4.	a) Kostpenge af Statskassen				
	1032 Kr. „ Øre				
	b) Grundleie . 157 „ 13 „	1,189.	13.		
5.	Skole- og Indskrivningspenge .	25,000.	20.		
6.	Andre Indtægter, hvoriblandt				
	Bidrag af Statskassen til Dyr-				
	tidstillæg, og Laan til Rector-				
	boligens Reparation	22,835.	73.	594,516.	61.

		Udgifter.			
		Kr.	Øre	Kr.	Øre
1.	Lønninger:				
	a) faste	37,467.	07.		
	b) Alders-ogDyrtids-				
	tillæg	15,125.	„	52,592.	07.
2.	Pensioner og Vartpenge	2,480.	„		
3.	Samlingerne:				
	a) Bibliotheket	501.	49.		
	b) fysikalske Samlinger	463.	33.		
	c) andre Læremidler . 199. 10.	1,163.	92.		
	Lateris	56,235.	99.		

	Kr.	Øre.	Kr.	Øre.
Transport	56,235.	99.		
4. Legater og Fripladse	2,349.	96.		
5. Bygningerne og Inventariet . .	17,988.	64.		
6. Skatter og Afgifter	1,465.	59.		
7. Lys og Brænde	1,642.	85.		
8. Forskjellige andre	1,884.	39.		
9. Beholdning	512,949.	19.	594,516.	61.

Ved Udgifterne bemærkes, at der til de fysikalske Samlinger er anvendt endel af de udenfor Annuumet bevilgede Summer til Anskaffelse af fysiske og kemiske Apparater.

Legater og Fripladse. Til Fripladse er som sædvanligt anvendt $12\frac{1}{2}$ % af Indtægten af Skole- og Indskrivningspenge, og har i det Hele 15 Elever nydt hel og 4 halv Friplads i det forløbne Aar.

Det saakaldte **Omsenske Legat**, der uddeles hvert tredje Aar, blev forrige Aar i Oktober tildelt to fra Bergens Skole dimitterede af Skoleraadet anbefalede Studenter. Da imidlertid Kollegiet uddelte Renterne kun paa et halvt Aar og med maanedlig Udbetaling, og dette syntes at stride mod Fundatsens Ord og Mening, foranledigedes Rektor til at gjøre opmærksom paa det formentlig Urigtige heri. Fundatsens Bestemmelse i dens § 2 lyder saaledes:

„Med Hensyn til den Gave af 10,000 Rd. forrige D. C., som jeg (Manden) i sin Tid har lovet til det Norske Universitet under Forbehold at kunne indskrænke den til 5000 Rd. m. v. og i Anledning de 66 Rbd.*) 4 Mk. N. V., som jeg ligeledes i sin Tid har forpligtet mig til at udrede til et Minde for Professor Arentz, Rector ved Bergens Cathedralskole, bestemmes: at istedetfor disse tvende Gaver skal det norske Universitet tilfalde af vort Boe, naar vi begge ere døde, To Tusinde Species, hvoraf Renterne for trende Aar deles mellem tvende Studenter fra Bergens Cathedralskole. Rector og Collegæ i bemeldte Skole afgjør eller stemmer ved lukte Sedler hvilke tvende der ansees mest trængende og værdige til dette Legats Renter.

*) En Feilskrift for 166 Rbd.; se Budstikken for 1814 S. 317.

Det første Valg sker, saasnart Rector i Bergens Cathedralsskole har faaet Kundskab om, at Legatet er udbetalt til Universitetet og da blandt Deposituri for samme Aar, og blandt de Studentere, som i tvende næstforegaaende Aar ere dimitterede fra bemeldte Skole, forsaavidt disse endnu maatte opholde sig ved Universitetet, have erholdt Laudabilis ved Examen artium og forøvrigt ere kvalificerede til at erholde Renterne af dette Legat. Falder Pluralitetens Stemmer paa tvende Deposituri, gjælder Rectors eller Collegers Valg stedse for det første Aar, naar Depositurus ved Examen artium erholder Laudabilis til Hovedkarakter, men for de tvende følgende Aar ansees Valget kun som en Anbefalelse for Vedkommende, at nyde Godt af dette Legat, da Professorerne bør bedst kunde kjende og bedømme Studenternes Flid og Sædelighed, om ei Kaar, imedens de opholde sig ved Universitetet.

Universitetets Professorer afgjør saaledes ved fleste Stemmer, der ligeledes bør gives ved lukte Sedler, hvo blandt flere Bergenske Studentere skal nyde Renterne for de tvende følgende Aar, eller for alle tre Aar, om den eller de af Rector og Collegæ Valgte ei erholder Hovedkarakteren Laudabilis ved Examen artium. Paa Vedkommendes Trang bør der fornemmelig sees blandt flere Duelige og Sædelige, hvorfor ingen Depositurus eller Student tilkommer Adgang til dette Legat eller sammes Renter, saalænge hans Fader enten sidder i et Embede paa 800 Spd. eller derover (medmindre Faderen i det mindste har fem uforsørgede Børn) eller hans Forældre har Formue eller sidder i en god Næringsvei, eller naar han selv har arvet eller paa anden Maade faaet eller erhvervet 500 Spd. eller derover. Renterne beregnes fra den Dato, den Valgte har taget Examen artium, og halvaarsvis derefter udbetales, dog kun forsaavidt han forbliver ved Universitetet og der ved Flid fortsætter sine Studeringer. Hvad Renter der maatte blive tilovers af dette Legat formedelst den Valgtes Bortreise fra Universitetet, Dødsfald eller om han ansees uværdig dertil (hvilket Sidste afgjøres af Professorerne ligeledes efter fleste Stemmer og ved lukte Sedler) uddeles blandt andre trængende, flittige og sædelige Studen-

tere fra Bergens Skole, saaledes at ei Nogen erholder mindre end ti Spd. og ei mere end tyve Spd.“

Paa Foranledning af Kirke-Departementet har Kollegiet forklaret, „at Kollegiets Mening ved hvert Halvaar at forlange fornyet Ansøgning om Legatet ikke er den, at Uddelingen ved hver halvaarlig Termin skal gjøres afhængig af en ny Konkurrence, ved hvilken den Studerende, der hidtil har oppebaaret Legatet, skulde være ligestillet med mulige nye Ansøgere og ikke have nogen større Udsigt til at beholde det end enhver saadan til at faa sig det tildelt. Kollegiets Mening med denne Ordning er meget mere den, at Ansøgningens Fornyelse ogsaa for dens Vedkommende, der allerede er Indehaver af Legatet, kun skulde være en Form — og det den hensigtsmæssigste — for Udøvelsen af den i Legatets Fundats forudsatte Kontrol med Vedkommendes Trang og Værdighed.“

Det her omhandlede Legat, der egentlig bærer Navn af „Professor og Rector F. C. H. Arentz's Minde“ kaldes ialmindelighed det Omsenske til Forskjel fra et andet af samme Navn stiftet ved Sammenskud af Prof. Arentz's Elever. Det er nemlig stiftet af Høiesteretsassessor C. F. Omsen og Hustru ved Testament af 26de Sept. 1818; men blev først i 1837 indbetalt i Universitetskassen med 2000 Spd. i norske Statsobligationer.

Bygningerne. *Rektorboligen* har undergaaet den tidligere omtalte Reparation; men paa Grund af Bygningernes Tilstand, der under Arbeidet viste sig at være i alle Maader langt daarligere end paaregnet, kunde den dog ikke blive saa fuldstændig gennemført som ønskeligt. Ved selve **Skolebygningen** er ikke foretaget noget Byggearbejde af Betydning udenfor de almindelige Reparationer. Derimod vil den i indeværende Aars Ferier blive underkastet en Ombygning til Anskaffelse af flere Læseværelser. Hertil har Stortinget bevilget de nødvendige Midler, foranlediget ved en fra Rektor udgaaet Forestilling, der havde fundet i alt Væsentligt Forstanderskabets og Regjeringens Bifald. Den lød saaledes: „Paa Grund af Klassernes Talrighed i de sidste to Aar har det været nødvendigt at dele flere i fuldstændige Parallelklasser, medens enkelte, til hvilke der ikke kunde skaffes det

fornødne Rum, kun delvis ere skilte i enkelte Fag. Denne Mangel paa Rum viser i det nu indtraadte Skoleaar ikke alene sin hemmende Indflydelse paa en heldig Ordning af Skolen og paa Undervisningens Gang, men kan ogsaa befrygtes at ville indvirke uheldigt paa de disciplinære Forhold. Saaledes som Tilstanden nu er, kan den derfor ikke uden Skade vedblive. Vil man itide forebygge, at Skolen heraf lider nogen varig Ulempe, maa der enten skaffes det fornødne Antal Læseværelser, og altsaa Rum saa stort som ialtfald den nærmeste Fremtid sandsynligvis vil paakræve, eller man maa begrænde Elevernes Antal og nedsætte det ikke ubetydelig under det nuværende, hvorom der formentlig dog ikke vil kunne blive Spørgsmaal. For Tiden tæller Skolen 224 Elever, fordelte saaledes, at I—IV er delt i fuldstændige Parallelklasser, V i enkelte Fag, VI i Engelsk og Latin. Til disse Klasser udfordres saaledes 10 faste Klasseværelser og 1, undertiden 2, Hjelpeværelser. Gymnasiet bestaar af 3 Latinklasser og 2 Realklasser, hvilke sidste i flere Fag paa Grund af det ringe Antal Elever ere forenede med Latinklasserne, til disse udfordres fire faste Klasseværelser og mindst 1 Hjelpeværelse, hvortil for en Del de samme som i Middelskolen kunne benyttes. I det Hele udkræves altsaa 14 faste Klasseværelser og 2 eller 3 Hjelpeværelser, medens Skolen — hvilket en vedlagt Tegning viser — kun har 13 Klasseværelser foruden Lærernes Aftrædelsesværelse og 1 Rum til Gaardspladsen, der benyttes til Sangundervisning. De manglende Læseværelser ere blevne erstattede paa den Maade, at, foruden Sangværelset, naar det ikke er optaget til Sangundervisningen, det fysiske Kabinet er taget i Brug i alle de Timer, det ikke uundgaelig maa afbenyttes til Undervisning i Naturfag, og at Rektor læser sine Timer med 3die Gymnasieklasse i Bibliotheket, som tillige maa gjøre Tjeneste som Kontor. Men dette er i Længden en aldeles uholdbar Tilstand baade i pædagogisk og tildels ogsaa i sanitær Henseende. Ved den paatænkte Forandring, hvis Udstrækning og Betydning tilstrækkelig antages at fremgaa af de vedliggende, af Skolens Arkitekt fremlagte Tegninger, vil, foruden eget Sangværelse og fysisk Kabinet samt Lærerværelse faaes

16, tildels meget rummelige, Værelser, af hvilke de mindste endog i en lang Fremtid sandsynligvis ville være mere end tilstrækkelige for Gymnasierne, om deres Frekvents end betydelig skulde forøges. Omkostningerne — hvorover en Beregning, dateret 20de August 1877, medfølger — ere alternativt anslaaede til 27580 Kr. eller 29620 Kr. eftersom Pedellens Bolig henlægges i Kjælderetagen eller anbringes i en egen muret Tilbygning. Rektor antager, at enkelte af de paa Overslaget anførte Poster, ialfald for Tiden kan udgaa og henstaa til bedre Tider, deriblandt Anbringelsen af nyt Flisegulv i Gangen til Beløb 1380 Kr. samt Anbringelsen af nye Vinduer og Indredning af ny Tumbleplads. Vinduerne ere ved den Reparation, de i Sommer have været underkastede, saavidt restaurerede, at de formentlig uden Skade ville kunne blive staaende endnu i flere Aar, ialfald lader det sig gjøre at tage denne Reparation delvis i flere Aar, eftersom de pekuniære Omstændigheder tillade det. Tumblepladsen er det vistnok ønskeligt at faa udvidet, men agsaa den kan i den Stand og den Udstrækning, den nu har, dog endnu gjøre Tjeneste; ved disse Ændringer bespares 9650 Kr. Derimod tilraades Ombygning af Priveterne, da de ved deres nuværende Indretning foranlediger megen Uorden.

Af de to Alternativer i Forslaget om Pedellens Bolig antages det billigste ogsaa at være det hensigtsmæssigste og bedste, aldenstund Arkitekten indestaar for, at Boligen baade vil blive lys og luftig og fri for al Fugtighed; den vil ialfald blive fuldkommen saa bekvem og rummelig som i den paa-tænkte Tilbygning, og for Skolen selv vil det i flere Henseender være en Vinding, at Pedellen er anvist Bolig ved Skolens Indgang og ganske afsondret med sit Husstel fra Læseværelserne. Arkitektens Kalkule vil saaledes formindskes med 11030 Kr. og den paa-tænkte Forandring komme til at udkræve 16552 Kr.

For Tilveiebringelsen af dette Beløb maa man enten ty til nye Laan eller optage de fornødne Midler af Skolens Kapitaler. Da det allerede af indeværende Aars Regnskab viser sig, at det vil være umuligt med Skolens nuværende Indtægter at bestride de aarlige Afdrag og Renter, vil det naturlig-

vis endnu mindre kunne lade sig gjøre, naar et nyt Laan bliver optaget. Det synes derfor at være ligesaa rigtigt, som under de forhaandenværende Omstændigheder det tilraadeligste, at tage de nødvendige Beløb af Skolens Kapital baade til at dække det foreslaaede og det iaar optagne Laan. Der vil altsaa, foruden de i sidste Budget foreslaaede 860 Kr. til fysiske Apparater, i næste Budget tiltrænges 16552 Kr. tilsammen 17412 Kr. der ved det iaar bevilgede Laan af 15000 Kr. udgjøre 32412 Kr. Renterne af Skolens Kapitaler vil derved blive at opføre med 1300 Kr. mindre end forrige Aar. Paa Grund af de forøgede pekuniære Krav, Skolens nye Ordning stiller til Skolekassen, foreslaaes de paa samme hvilende Pensioner overførte paa Statskassen, og de ere derfor udeladte af Budgettet.

Den almindelig opførte Sum til aarlige Reparationer af 1600 Kr. antages at kunne nedsættes til 1000 Kr., da der formentlig i de første Aar efter de Udbedringer, Bygningen ifølge de stillede Forslag vil komme til at undergaa, ikke vil tiltrænges en større Sum.

Naar det saaledes Aar efter Aar viser sig, at Skolen, uagtet dens tiltagende Frekvents, kommer i en mindre heldig økonomisk Tilstand, da har dette for endel sin Grund i, at de fleste af Skolens Lærere nu staa paa høieste Løn, men især i de uheldige Forhold, der ere fremkaldte ved Oprettelsen af Realgymnasiet, der nu for Tiden tæller 1 Elev i 3die Klasse og 3 Elever i 1ste Klasse, af hvilke sidste maaske den ene vil vedblive Skoleaaret ud. 2den Klasse findes ikke. De til disse Klassers Drift nødvendige Udgifter svare ikke paa nogen Maade til Indtægterne og lægge derfor i uforholdsmæssig Grad Beslag paa en betydelig Del, baade af Skolens Lærerkrafter og pekuniære Midler.“

Samlingerne. Bibliotheket saavel som de øvrige Samlinger har faaet stadig Tilvæxt væsentlig ved det bevilgede Annuum; den fysikalske ogsaa, som overfor paapeget, ved en større Sum, der af forrige Thing bevilgedes i to Terminer for 1877 og 1878. Fortegnelse over de anskaffede Gjenstande vil senere blive meddelt.

Indre Organisation.

Embedsmænd og Betjente.

Forstanderskabet bestaar, foruden af Rektor, fremdeles af Konsul Michelsen som Formand, Raadmand Houge af Magistraten samt de af Kommunen valgte Medlemmer Assessor Beyer og Dr. Danielssen.

Blandt Lærerpersonalet har der iaar, tildels paa Grund af Sygdom, været megen Uro og Bevægelse. — Overlærer Holfeldt overtog efter Ferierne igjen sit Embede. Overlærer Bjørset var i Begyndelsen af Skoleaaret fraværende i nogle Uger som Censor ved Examen artium; hans Timer læstes af Cand. Trøye. Adj. Nielsen har siden Januar Maanedes Slutning været fraværende som Storthingsrepræsentant; hans Fag har været fordelt mellem Pastor Frich, Cand. Glatved og Cand. W. Trøye. I Marts og April vikarierede under Adj. Crawford's Sygdom Cand. Steineger i Naturhistorie. — Stud. Petersen var til Februar Maanedes Udgang Hjælpe lærer i Regning i de lavere Klasser. Ved hans Afreise maatte en Forandring foregaa i Fagfordelingen, da det som sædvanligt var vanskeligt at skaffe den fornødne Hjælp i matematiske Fag. Som Følge deraf fordeltes de ledige Timer i Regning og nogle Timer i Tydsk og Geografi i 1ste Klasse mellem Klasselærer Lange, Lieutnanterne Eimstad og Rige samt Kand. C. Bjørset. Desuden har enkelte Lærere i kortere Tid været fraværende paa Grund af Sygdom. Der har saaledes ikke været mindre end syv Vikarier paa engang i dette Skoleaar. Adj. Wiesener, der ansattes i den ledige Adjunktpost efter Adj. Prøys, overtog sit Embede ved Skoleaarets Begyndelse.

I indeværende Skoleaar har

Rektor været Klasseforstander i 3die Gymn.

Overlærer Bjørset - 2den —

— Holfeldt - 1ste —

— Reehorst - VI Midd.

Adj. Sommerfelt - V Midd.

— Johnsen - IV Midd. L.

— Meyer - IV Midd. E.

Adj. Nielsen	- III Midd. a.
— Wiesener	i III Midd. b
— Gran	- II Midd. a.
Klasselærer Helland	- II Midd. b.
— Lange	- I Midd. a
— Olsvig	- I Midd. b.

Klasseinddeling og Disciplenes Antal.

Ved Skoleaarets Begyndelse vare Eleverne fordelte i 3 Gymnasieklasser og 6 Middelskoleklasser og saaledes den nye Skoleplan gennemført i sin Helhed med den Undtagelse, at Realgymnasiet af Mangel paa Søgning ikke havde alle Klasser besatte. I Middelskolen var de fire nederste Klasser delt i fuldstændige Parallellklasser og V i Engelsk, Latin og Matematik. Elevernes Antal udgjorde ved Skoleaarets Begyndelse 224. I Aarets Løb er udgaaet 11 og indkommet 8, saa at Antallet nu ved Skoleaarets Slutning er 221, fordelte saaledes:

3 Gymn. L 3					
	<u>E 1</u>	ved Skoleaarets Beg.	4,	ved Slutn.	<u>L 3</u> <u>E 1</u> 4.
2 Gymn. L	"	—	"	9,	" — 9.
1 Gymn. L 10					
	<u>E 3</u>	"	—	"	13, " — <u>L 9</u> <u>E 1</u> 10.
VI Midd. L 12					
	<u>E 7</u>	"	—	"	19, " — 19.
V Midd. L 14					
	<u>E 13</u>	"	—	"	L 14 <u>E 10</u> 24.
IV Midd. L 24					
	<u>E 14</u>	"	—	"	L 24 <u>E 15</u> 39.
III Midd.	"	—	"	36,	" — 35.
II Midd.	"	—	"	38,	" — 40.
I Midd.	"	—	"	40,	" — 41.

Hvorledes Fordelingen vil stille sig for næste Skoleaar, lader sig vanskelig afgjøre nu; det vil bero paa forskellige Omstændigheder, hvorover Skolen ikke er Herre. Lokalet vil

forhaabentlig ikke længere lægge nogen Hindring i Veien for en hensigtsmæssig Ordning.

Examener.

Foruden den almindelige Aarsexamen i de forskjellige Klasser, affholdtes Middelskolens Afgangsexamen, hvortil samtlige VI Klasses Elever havde fremstillet sig samt 1 Privatist. Disse bestode samtlige den skriftlige Prøve med følgende Udfald:

	Norsk	Latin	Tydsk	Engelsk	Mathematik
1. Casper Abel	3,5.	1,5.	2.	„	1,5.
2. Wollert Andresen	3.	3,5.	3.	„	4,5.
3. Johan Christensen	4.	3,5.	4.	„	4,5.
4. Lorentz Grieg	3.	2,5.	3.	„	4,5.
5. Nicolai Grønlie	3,5.	3.	3,5.	„	3.
6. Theod. Johannesen	2,5.	3.	3,5.	„	3.
7. Johan Krohn	3.	1,5.	3.	„	3.
8. Johan Meyer	2.	2.	2.	„	2,5.
9. Johan Michelsen	4.	2,5.	2,5.	„	4,5.
10. Axel Plesner	4,5.	3.	3.	„	4.
11. Halfdan Rosendahl	4.	3,5.	3.	„	1.
12. Edvard Sverdrup	3.	3,5.	3.	„	3.
13. Obert Bjelland	3.	„	3,5.	3.	4.
14. Lorentz Christie	3.	„	4,5.	3,5.	4.
15. Axel Hopstock	3.	„	4,5.	2,5.	4,5.
16. Knud Næsgaard	4,5.	„	3.	2.	2.
17. Paul Kahrs	4.	4.	2.	„	3.

Desuden underkastede Gerdt H. Meyer, der havde taget Afgangsexamen i 1876 ved den Tankske Skole, sig Examen i Latin (3,5) og optoges efter mundtlig Prøve i 2den Gymn. L.

Den mundtlige Examen afholdtes i Forbindelse med Examen i de øvrige Klasser. Af ovennævnte 17 Elever erholdt 7 Hovedkarakteren: meget godt, nemlig:

1. C. Abel	med Hovedk.	1,79.
2. N. Grønlie	„	— 2,25.
3. Th. Johannesen	„	— 2,11.
4. J. Meyer	„	— 1,86.
5. H. Rosendahl	„	— 2,39.

6.	E. Sverdrup	med Hovedk.	2,27.
7.	K. Næsgaard	„ —	2,37.
og 10 Hovedkarakteren: godt, nemlig:			
1.	W. Andresen	med Hovedk.	2,64.
2.	J. Christensen	„ —	3,04.
3.	L. Grieg	„ —	2,79.
4.	J. Krohn	„ —	2,75.
5.	J. Michelsen	„ —	2,75.
6.	A. Plesner	„ —	3,04.
7.	O. Bjelland	„ —	2,57.
8.	L. Christie	„ —	3,00.
9.	A. Hopstock	„ —	2,60.
samt Privatisten P. Kahrs			„ — 2,79.

Af Eleverne paa Engelsklinien gik O. Bjelland ud efter Examen, medens de tre andre fortsatte sin Skolegang i Realgymnasiet; men af dem er igjen to udgaaet ved Slutningen af indeværende Aars 2det Kvartal, saa at der nu kun er en Elev i 1ste ligesom i 3die Klasse i Real-Gymnasiet. — Af Eleverne paa Latinlinien udgik: N. Grønlie, J. Meyer og A. Plesner.

Som Censorer saavel ved den skriftlige som ved den mundtlige Prøve fungerede i Norsk: Adj. Jordan; i Tydsk: Overlærer Reehorst; Engelsk: Adj. Sommerfelt; Latin: Overlærer Bjørset; Mathematik: Klasselærer Lie; Naturfag: Overlærer Johannessen; Historie og Geografi: Adj. Gran; Religion: Adj. Jordan; Fransk: Adj. Meyer; Skrivning: Adj. Jordan og Klasselærer Lange.

De skriftlige Opgaver var ved denne Examen Skolen tilstillede fra Kirke-Departementet og løde saaledes:

Norsk. Giv en Skildring af et norsk Vasdrag. Fortæl om Vasdragenes Nytte og Betydning for Samfærdsel og Bedrift.

Tydsk. Hvo af Eder har ikke hørt Tale om Fredrik den anden, Preussens store Konge? I vide Alle, at han var meget elsket af sine Soldater; han vidste ogsaa altid, med hvilke Ord han bedst kunde gjøre Indtryk paa dem, saavel i Spøg som i Alvor.

Beleiringen af Breslau begyndte han den sextende December 1757. Sit Hovedkvarter havde han i et Bondehus i Nærheden af de netop aabnede Løbegrave. Paa Grund af denne Vinters strenge Kulde reve Tropperne, som lede Mangel paa Brænde, tilsidst Lader, Stalde og Huse ned for at skaffe sig Brændemateriale. Men da Dragonerne endog angrebe Træværket i Hovedkvarteret uden at høre paa den vagthavende Officers indtrængende Forestillinger, saa denne sig nødsaget til at bruge Magt, lod Vagten træde ud og raabte: „Paa Enhver, som bare bryder løs det mindste Bord, lader jeg give Ild!“ Soldaterne lo, thi de holdt ikke dette for Alvor. Kongen, som var bleven opmærksom paa den derved opstaaede Larm, lod sig give Beretning af Officieren. „Dette er ikke den rette Vei,“ sagde han til ham. „Vent Han kun, jeg skal snart gjøre Ende paa Uvæsenet.“ Dermed traadte han ud for Døren. „Hør engang Dragoner“, udbrød han, „naar I blive saaledes ved, saa falder Sneen ned i Sengen til mig; det kunne I dog ikke ville?“ Nu blev Kongens Kvarter forskaanet.

Latin.

Da Carthaginienserne erfarede, hvad der foregik paa Sicilien, troede de, at der nu var givet dem Leilighed til at bemægtige sig hele Øen, og satte med en stor Tropestyrke over til den. Paa samme Tid førte Pyrrhus Krig med Romerne; da Siculerne anraabte¹⁾ ham om, at han skulde bringe dem Hjælp mod Carthaginienserne, satte han med sin Hær over Strædet og kom til Syracus²⁾. Efterat han her havde undertvunget mange Stater, blev han valgt til Siciliens Konge. Glad over denne lykkelige Fremgang³⁾ bestemmer han Siciliens Throne⁴⁾ for sin Søn Helenus, som, da han var en Dattersøn af Kong Agathokles, syntes at modtage den ligesom ved Arv; men Italien bestemmer han for Alexander. Derpaa leverede⁵⁾ han mange heldige Slag mod

Carthaginienserne. Nogen Tid efter kom der Gesandter til ham fra de italiske⁶⁾ Forbundsfæller, som sagde, at de ikke kunde modstaa Romerne; dersom han ikke kom dem til Hjælp, vilde de overgive sig. Ængstet ved dette Budskab var han længe uvis, om han skulde fortsætte⁷⁾ at føre Krigen paa Sicilien, eller vende tilbage til Italien.

1) implorare. 2) Syracusæ, arum. 3) successus 4) regnum. 5) udtrykkes ved facere. 6) Italicus. 7) perseverare.

Engelsk.

Skolekameraterne.

I Westminster-Skolen var der et Forhæng, som brugtes til at skille den øverste Klasse fra den nederste. Af Vanvare kom en af Gutterne til at sønderrive dette Forhæng. Gutten, som var af et frygtsomt Gemyt, skalv ved Tanken om den Straf, som han havde ivente. Da tilbød en af hans Venner sig at tage Skylden paa sig, og han holdt Ord. — Gutterne bleve Mænd; Borgerkrigen udbrød, og den ene af dem — han, som havde sønderrevet Forhængen — sluttede sig til Parlamentet, den anden forblev Kongen tro. Den første studerede Lovkyndighed og blev Dommer under Cromwell; den anden, som havde fulgt Royalisternes Fane, blev fangen og stillet for Retten som Oprører. Dødsdommen skulde netop fældes, da Dommeren, hvis Opmærksomhed var vakt ved at høre den Anklagedes Navn, spurgte ham, om han ikke havde været Elev af Westminster-Skolen. Svaret overbeviste strax Dommeren om, at det var hans gamle ædelmodige Ven. Uden at sige et eneste Ord ilede han til London, hvor han anvendte hele sin Indflydelse hos Cromwell for at frelse sin Ven, hvilket ogsaa lykkedes ham.

Mathematik.

1. Konstruer et ligesidet Triangel paa Diagonalen i et Kvadrat, naar Kvadratets Side er 2 cm., samt en regulær Sexkant, hvis Side er 4 cm. Beregn Trianglets og Sexkantens Fladeindhold med 3 Decimaler.
2. At beregne Fladeindholdet af et Kvadrat, der er Mellemproportionalledet mellem det ligesidede Triangel og den regulære Sexkant i Opgave No. 1. Konstruer Siden i dette Kvadrat.
3. En Person, som daglig brugte Kr. 2,50, beregnede, at han i Løbet af et Aar vilde komme i en Gjæld af Kr. 119. Han indskrænkede da sine Udgifter og fandt efter et Aars Forløb, at han havde et Overskud af Kr. 100. Hvor stor var hans daglige Udgift? (Aaret regnes til 365 Dage).
4. En Vexel paa Kr. 500 sælges for Kr. 493,75, naar Diskontoen er 6 pCt. p. a. Hvor lang Tid efter Salget forfalder Vexelen til Betaling?
5. Med en Nøjagtighed af 2 Decimaler at finde Værdierne af x, y og z af Ligningerne :

$$\begin{aligned}\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + z &= 1,13 \\ \frac{1}{x} - \frac{1}{y} &= -0,4 \\ \frac{1}{x} + z^2 &= 0,3169.\end{aligned}$$

Examen artium.

Ogsaa iaar har der været forelagt Skoleraadet til Erklæring et Spørgsmaal vedkommende Examen artium, foranlediget ved en Skrivelse fra Skolebestyrer Aars til Kirke-Departementet. Skrivelsen, der er dateret den 19de Oktober 1877, lyder saaledes:

Til

Det kongelige Departement for Kirke- og Undervisningsvæsenet!

Spørsmålet om, hvorledes den saakaldte examen artium bør indrettes i vort land, er — efter lange aarrækkers drøftelse — ved loven af 17de Juni 1869 i forbindelse med det midlertidige reglement af 5te Mai 1875 blevet afgjort derhen, at denne examen skal vedblive at være en universitetsexamen, dog saaledes, at der ved dens afholdelse ogsaa kan tilkaldes dertil skikkede mænd udenfor universitetslærernes kreds; navnlig skal den censurkommitté, som har at give opgaverne til de skriftlige prøver og at bedømme besvarelserne, ikke udelukkende bestaa af universitetslærere. Man har herved delvis imødekommet den tanke, som laa til grund for det kongelige forslag af 30te Juli 1868 „om en examenskommission for den høiere almenskole“, og der turde maaske være vægtige grunde for, at spørgsmålet om i en eller anden form at gennemføre denne tanke i dens væsentligste grundtræk paany blev reist. Jeg ved dog ikke, om det rette tidspunkt herfor just nu er kommet, og i ethvert fald anser ikke jeg mig kaldet til at vække nogen motion i den retning. Derimod har jeg troet at burde tage mig den frihed at henlede det kongelige departements opmærksomhed paa en væsentlig ulempe ved den nuværende ordning, en ulempe, der er saa stor og saa paatagelig, at der synes mig at være al grund for uden opsættelse at søge den fjernet, saa meget mere, som den formentlig maa kunne fjernes meget let og uden nogen- somhelst principiell forandring i det bestaaende.

Skolernes aarsexamen afsluttes, som bekjendt, i regelen i den anden uge af Juli maaned, og examen artium begynder i slutningen af samme maaned eller i de første dage af August. Mellemtiden kan for de disciple, som skal op til denne examen, paa den ene side umulig være nogen egentlig ferie, dertil staar den afgjørende og omfattende examen altfor nær for døren, og paa den anden side er den heller ikke tjenlig til kraftigt arbejde; umiddelbart efter slutningen af det for alle flittige disciple anstrengende skoleaar i afgangsklassen og efter en skoleexamen, hvorved de paa én gang skal gjøre rede for saagodtsom det hele kundskabsstof, som de gennem

de mange aars skolegang har syslet med, vil de nu midt i den varmeste sommertid i regelen være lidet skikkede til intens læsning. Denne mellemtid mellem skolegangen og examen artium vil derfor meget let blive en slængetid, hvor der arbeides lidt og drives meget. Det behøver ikke at udvikles, hvor farlig en saadan slængetid kan være for de unge mennesker, der nu for første gang føler sig uafhængige af skolens kontrol, og af hvilke mange ere fjernt fra sine forældre og sit hjem. Størst er maaske faren for de udenbys, som i denne tid samles i hovedstaden, og som paa én gang ere blevne stillede udenfor baade skolens og hjemmets indflydelse, og som nu pludselig gjør en mængde nye bekjendtskaber og faar mange nye kamerater. Enduu værre stiller det sig i den temmelig lange mellemtid mellem „det skriftlige“ og „det mundtlige.“ Nu er den hele masse af „rus“ samlet, alle er i en spændende forventning om, hvorledes udfaldet vil blive, den indre ro til at arbeide er vel som oftest ligesaa liden som den ydre, der holdes — i offentlige restaurationslokaler — store sammenkomster for at træffe aftale om det forestaaende „russelag“, kredsen af nye kamerater udvides for hver dag, og mange af disse kameraters karakter og vandel tør ofte være daarlig nok. Det er vel utvilsomt, at det slængeliv, som i regelen føres i den nærmeste tid før examen artium og især i tiden mellem den skriftlige og mundtlige del, hos mange bidrager til at udviske meget af de kundskaber, de snart skal gjøre rede for, og slappe deres lyst og kraft til aandeligt arbeide, og — hvad der er meget værre — hvis rygterne fortæller sandt, er det endnu mindre tvilsomt, at manganen ufordærvet ynglings liv just i disse uger ledes ind paa daarlige veie. Det er derfor ikke at undres over, at mange forældre med gru ser den tid imøde, da deres sønner skal gaa og drive her i Kristiania, medens de venter paa udfaldet af den skriftlige prøve, og der vilde gjøres de unge en velgjerning, om man kunde indføre en ordning, hvorved denne farlige mellemtid kunde bortfalde.

Endnu en anden, om end mindre, ulempe ved den nuværende ordning bør nævnes. Udfaldet af den skriftlige prøve er i regelen afgjørende for spørgsmaalet om at bestaa eller

ikke bestaa examen, og dette udfald er efter sagens natur altid usikkert; de udenfor Kristiania boende maa saaledes paa det uvisse reise herind til universitetet, og for dem, som bor langt borte, kan det ofte være slemt nok at maatte gjøre en saa kostbar reise, som, hvis de skulde falde igjennem ved den skriftlige prøve, er dem til ingen nytte.

Alle disse ulemper vilde undgaaes, hvis den skriftlige del af examen kunde afholdes ikke alene i Kristiania, men rundt omkring i landet, i det mindste i alle de byer, som har gymnasier. En flerhed af examinanderne vil i regelen i de sidste skoleaar have været disciple af et gymnasium, og naar den skriftlige del af examen artium kunde holdes ved dette sammen med den sædvanlige skole-examen, saa vilde de ikke behøve at reise ind til Kristiania, førend de havde vished for, at de havde bestaaet den skriftlige prøve, og dermed tillige den allerstørste sandsynlighed for, at de vilde bestaa den hele examen, og de farlige „mellemtider“ saavel før som efter den skriftlige prøve vilde bortfalde; og privatisterne der maatte have adgang til at aflægge prøven ved hvilket som helst gymnasium, vilde, forsaavidt de ikke allerede forud opholder sig i Kristiania eller en anden by, som har et gymnasium, og der har været underviste, (hvilket vel i regelen vil være tilfældet), i ethvert fald ikke behøve at fjerne sig langt fra sit hjem for at underkaste sig den skriftlige prøve; først naar dennes udfald var afgjort, vilde alle de, som havde staaet sig, blive at indkalde til den mundtlige prøve ved universitetet, og umiddelbart efter dennes tilendebringelse vilde de da kunne begynde sit andenexamens-studium.

Ogsaa for universitetet vilde en saadan ordning medføre en fordel. Naar de skriftlige opgavers besvarelse foregik ved samme tid som for middelskole-examen bestemt, altsaa den 15de Juni og nærmest paafølgende dage, vilde censuren antagelig kunne være tilendebragt saa betids, at den mundtlige prøve kunde tage sin begyndelse i de sidste dage af Juli eller senest den 1ste August. Ogsaa forelæsningerne kunde da begynde tidligere, saa at det nu urimelig korte høstsemester kunde blive nogle uger længere, hvilket navnlig for andenexamens-studiet vilde være af ikke liden betydning.

Dersom den her fremsatte tanke skulde vinde bifald, vilde forandringen, saavidt jeg kan se, kunne iverksættes uden nogen ny lov. I loven om examen artium af 17de Juni 1869 er det nemlig kun bestemt, at denne examen skal „afholdes ved universitetet“, og den vil jo i realiteten vedblive fuldt ud at være en ved og af universitetet afholdt examen, selv om de skriftlige arbejder udføres udenfor universitetets vægge under saadan inspektion som af kirke departementet findes betryggende. Hvad der konstituerer en universitets-examen, nemlig at det er universitetets lærere — enten alene eller i forening med tilkaldte censorer —, som baade vælger opgaverne til de skriftlige prøver og bedømmer besvarelsene og udfører den mundtlige examination, alt dette bliver uforandret bestaaende, og det kan derfor vel neppe være tvilsomt, at en forandring som den, jeg har tilladt mig at bringe i forslag, maa kunne iverksættes ved en ændring i reglementet med hjemmel af den passus i § 11 i loven af 17de Juni 1869, som siger, at de — — „fornødne bestemmelser om ordningen af examen artium gives af kongen.“

Jeg tillader mig at vedlægge et udkast til forandringer i det under 5te Mai 1875 approberede reglement for examen artium — for at vise, hvorledes jeg har tænkt mig, at den foreslaaede ordning kunde gennemføres.“

Det i ovenstaaende Skrivelse omhandlede Reglements-Udkast er saalydende:

§ 1.

Examen artium afholdes hvert aar i maanederne Juni—August.

De for denne examen anordnede skriftlige opgaver besvares ved de offentlige gymnasier og ved saadanne private gymnasier, som dertil bemyndiges af overbestyrelsen for det høiere skolevæsen, men besvarelsene bedømmes ved universitetet. De mundtlige prøver aflægges ved universitetet.

For den skriftlige del af examen udnævnes en censurkommitté, der skal bestaa dels af universitetslærere, dels af andre dertil skikkede mænd, universitetslærerne udnævnes af det akademiske kollegium, de øvrige medlemmer af overbe-

styrelsen for det høiere undervisningsvæsen efter kollegiets forslag.

Til at afholde examen artiums mundtlige del udnævnes en examensdeputation, hvis medlemmer ordentligvis vælges af o. s. v. (resten af paragrafen uforandret som nu).

§ 2.

Enhver, som agter at fremstille sig til examen artium, skal inden 15de April være anmeldt for rektor*) ved det gymnasium, hvor han ønsker at aflægge den skriftlige prøve. Vedkommende rektor indsender strax til det akademiske kollegium en fortegnelse over de anmeldte kandidater tilligemed opgave over, hvem af disse der er disciple af det af ham bestyrede gymnasium. Samtidig oversendes for hver af de anmeldte kandidater:

1.	} som nu.
2.	
3.	
4.	

5. For dem, der ikke ere disciple af et offentligt gymnasium, vidnesbyrd om bestaaet afgangsexamen ved en offentlig eller til at afholde samme berettiget kommunal eller privat middelskole.

6. Det lovbefalede gebyr af 40 kroner eller vidnesbyrd fra vedkommende rektor, om at kandidaten ifølge loven er berettiget til at fritages for dette gebyr.

Naar nogen, efterat have bestaaet middelskolens afgangsexamen paa engelsklinien, vil tage klassisk examen artium, skal herom gjøres anmeldelse. (Resten af paragrafen som nu).

Den nuværende paragraf 3 bortfalder.

§ 3.

Som den nuværende paragraf 4.

§ 4 (istedetfor den nuværende §5).

Opgaverne til disse skriftlige udarbejdelser bestemmes af censurkommiteen, som i den hensigt træder sammen inden

*) Hvis man ikke — som i Sverige — vil bruge dette ord ogsaa om de private skolebestyrere, maa der hver gang tilføies i parentes „bestyrer“.

midten af Mai maaned. Komiteens formand sørger for, at det fornødne antal eksemplarer af opgaverne bliver gymnasiernes rektorer tilstillede i forseglet stand saa betids, at prøven ved alle landets gymnasier kan begynde paa den dag, som overbestyrelsen bestemmer, i regelen omkring midten af Juni maaned *).

Paa den til hver opgaves besvarelse fastsatte dag og time aabnes opgaven af gymnasiernes rektorer i nærværelse af de lærere eller andre mænd, som overbestyrelsen dertil beskikker. Indtil dette er skeet og opgaverne meddelt kandidaterne, maa censurkomiteens medlemmer ikke aabenbare deres indhold for nogen. Der gives kandidaterne adgang til at sammenholde sine afskrifter med den originale opgave, forsaavidt opgaven ikke gives dem i trykt form.

§ 5 (istedenfor den nuværende § 6).

Bestemmelser om den maade, hvorpaa der under udarbejdelsen skal holdes opsyn med kandidaterne, gives af overbestyrelsen for det høiere skolevæsen. Gymnasiernes rektorer skal have overopsyn med, at de for den skriftlige prøve anordnede forholdsregler, som skal bekjendtgjøres for kandidaten, strengt overholdes.

§ 6.

Som den nuværende § 7, kun at der i næstsidsste linie sættes „vedkommende rektor“ istedenfor „censurkomiteen.“

*) Naar kandidaterne skal være anmeldt for rektor inden 15de April, maa anmeldelserne for det hele land kunne være indkomne til universitetet omkring 1ste Mai. Naar opgaverne fastsættes inden 15de Mai, maa den skriftlige prøve kunne begynde den 15de Juni eller, om man ikke vil lade den falde ganske sammen med middelskoleexamins skriftlige del, nogle dage før eller senere. I den første uge af Juli maa censuren kunne blive færdig, og omkring 1ste August vil da den mundtlige prøve kunne tage sin begyndelse. Censurkomiteens medlemmer vil altsaa være nødte til at være tilstede i Kristiania i den første halvdel af Mai samt i slutningen af Juni og begyndelsen af Juli, examensdeputationen i den første del af August. Ved skoleexamen for gymnasiernes øverste klasse, om man ellers tror at burde bibeholde en saadan (se skoleloven af 17de Juni 1869 § 24), maatte vel i ethvert fald de skriftlige prøver kunne bortfalde. Mellemtiden mellem skoleaarets afslutning og examen artiums mundtlige del vil i ethvert fald kandidaterne i regelen kunne tilbringe i hjemmet.

§ 7.

(Som den nuværende § 8 til og med ordene afskrift uden navn. Derefter fortsættes): De to slags afskrifter lægges i særskilte pakker, der strax, naar hver prøve er tilende, forsegles og tydelig mærkes. Umiddelbart efter afslutningen af samtlige skriftlige prøver indsendes alle pakkerne under skolens segl til universitetets sekretær. De pakker, der indeholder de fuldstændige, men navnløse afskrifter, tilstilles strax censurkomiteen til bedømmelse; de øvrige, der indeholder de med navn forsynede afskrifter, opbevares af universitetets sekretær og aabnes ikke, førend censuren over de skriftlige prøver er endt.

§ 8.

Saasart censuren er færdig, bliver dens udfald bekendtgjort og tillige meddelt de forskjellige gymnasiers rektorer for de gennem dem anmeldte kandidaters vedkommende; samtidig underrettes gennem vedkommende rektor de kandidater, der har bestaaet prøven, om, hvilken dag den mundtlige del af examen vil tage sin begyndelse.

§ 9.

Som nu.

§§ 10—15.

Som nu.

§ 16.

Som nu, kun at der i 3die linie istedetfor „privat“ sættes „gennem vedkommende rektor.“

§§ 17—25.

Som nu.

Herpaa blev under 5te April d. A. afgiven følgende Erklæring:

„Under 28de f. M. modtog jeg gennem det ærede Dept. et af Skolebestyrer Aars indsendt Circulære, hvori foreslaaes, at den skriftlige Del af Examen artium skal henlægges til Skolerne, og hvorom min Erklæring forlangtes. Sagen har været behandlet i Skoleraadet. Man var enig i at anbefale Forslaget, der allerede tidligere har været fremsat, og, saa vidt vides, i Realiteten fundet almindelig Tilslutning. Det antoges nemlig at ville medføre flere ikke uvæsentlige Fordele,

om man end ikke troede, at det i den Udstrækning, som Forslagsstilleren synes at haabe, vil kunne hæve alle Ulemper.

Hvad de i Reglementsbestemmelserne foreslaaede Forandringer angaar, fandt man, at man i det hele taget kunde slutte sig til dem. Men da Skoleraadet fremdeles fastholder sin i dets Erklæring af 29. Decbr. 1876 udtalte Anskuelse om Dimissionen og dens nuværende Stilling til Skolen, maa det anse det rigtigt, at Slutningen af andet Punctum i § 2 „tiligemed Opgave over o. s. v.“ udgaar, da dette i Grunden, om end i en anden Form, indeholder en Slags Dimission, der vil kunne give Anledning til feilagtige Kombinationer og ialfald komme i Strid med, hvad der i den Sag for ikke lang Tid siden er bleven besluttet i modsat Retning. Ligeledes bliver i samme § No. 5: „for dem, der ikke ere Disciple af et offentligt Gymnasium“ at forandre til „dem, der ikke har gennemgaaet et offentligt Gymnasium“. I den nye § 4 andet Passus foreslaaes: „i Nærværelse af de Lærere eller andre Mænd“ o. s. v. forandret til: „i Nærværelse af to af Skolens Lærere“ saaledes som ved Middelsskolens Afgangsexamen.“

Iaar har samtlige Elever af Skolens 3die Gymnasialklasse selv anmeldt sig til Examen artium.

Disciplinen

i en Skole er afhængig af mange samvirkende Omstændigheder. For en stor Del beror den vistnok paa Lærernes Personlighed, den Nidkjærhed, hvormed de varetage deres Gjerning, og den Orden og Punktighed, hvormed de arbeide i Skolens Tjeneste, men den er ikke mindre afhængig af den Aand, hvoraf de enkelte Elever ere besjælede, og som for en væsentlig Del er en Frugt af deres Opdragelse og Forholdene i Hjemmet. For Skolens regelmæssige Gang og Virksomhed stiller Loven bestemte Fordringer; for at disse kunne virke med Held til Opnaaelsen af dens Formaal kræves fremfor alt af dens Elever Lydighed og Agtelse for de gjeldende Bestemmelser, men der forudsættes ogsaa alvorlig Medvirken fra Forældres og Foresattes Side; hvor den mangler, vil Skolen

hemmes i sit Arbeide, og Eleverne i deres Fremvæxt baade i intellektuel og moralsk Henscende. Hvad Loven fordrer, nærmest til Opretholdelse af ydre Orden og Sømmelighed, er for vor Skole, med Kirke-Departementets Approbation, givet i nedenstaaende

Forholdsregler:

1. Disciplene have ved deres Optagelse at opgive deres Bopæl og, forsaavidt de ikke have Forældre paa Stedet, en der eller i nærmeste Omegn Boende, til hvem Skolen kan henvende sig som deres Foresatte. Indtræder heri nogen Forandring under en Discipels Skolegang, maa han derom underrette Rektor.
2. Disciplene skulle indfinde sig punktlig til den for Undervisningens Begyndelse fastsatte Tid og strax indtage deres Plads. De skulle være renlige og ordentlig paaklædte og medbringe de til Undervisningen fornødne Lærebøger og andre Hjælpemidler. Løben fra den ene Klasse til den anden for at laane eller i anden Hensigt forbydes aldeles.
3. Naar en Discipel ved Sygdom er forhindret fra at besøge Skolen, maa strax Anmeldelse derom sendes fra hans Forældre eller Foresatte. Varer Forfaldet flere Dage, skal han, naar han atter indfinder sig paa Skolen, paa Forlangende medbringe Vidnesbyrd om Forfaldets Varighed og Aarsag. Forøvrigt maa ingen Discipel være fraværende fra nogen Undervisningstime uden dertil at have indhentet Skolens Tilladelse. Den, der uden gyldig Grund har været borte fra Skolen, betragtes som udgaaet.
4. Disciplene skulle, før de komme paa Skolen, med Orden og Nøiagtighed have udført det dem paalagte Hjemmearbeide. Ethvert skriftligt Arbeide skal være pynteligt udført. Fritiden mellem Undervisningstimerne maa ikke anvendes til Forberedelse til Skolen.
Hvis nogen Discipel har været hindret i at forberede sig i noget Fag, skal han ved Timeus Begyndelse derom underrette vedkommende Lærer.
5. I Timen skal enhver Discipel forblive rolig paa sin Plads og med Opmærksomhed og Flid følge Undervis-

ningen og udføre det ham paalagte Arbeide. Viser en Discipel en saadan vedvarende Trods eller slet og usædelig Opførsel, at hans Exempel findes farligt for hans Meddisciple, vil det have hans Bortfjernelse fra Skolen tilfølg.

I Skoletiden udenfor Læretimerne maa ingen Discipel forlade Skolegaarden uden Tilladelse.

6. Disciplene skulle behandle saavel deres egne som deres Meddisciples Bøger og øvrige Skolesager med Omhyggelighed; ligeledes skulle de afholde sig fra enhver Beskadigelse af Skolens Eiendom og Inventarium og ere i Tilfælde pligtige at erstatte samme.
7. Disciplene skulle i deres indbyrdes Omgang saavel i Klasseværelserne som paa Legepladsen opføre sig som gode Kammerater og afholde sig fra enhver kaad og uanstændig Opførsel.
8. Ved Skoletidens Slutning skulle Disciplene ordentlig og rolig forlade Klasseværelserne og Skolegaarden.
9. Ogsaa for deres Opførsel udenfor Skolen staa Disciplene til Regnskab for Skolens Lærere og maa derfor sky al Gadeuorden og alt slet og fordærveligt Selskab.
10. Enhver Discipel anskaffer sig en Karakterbog, der til de bestemte Tider forevises for hans Foresatte, som ved Navns Underskrift bevidne, at dette er skeet. Forøvrigt maa ingen uden Skolens Lærere skrive noget i Karakterbogen. Sker dette eller bliver Karakterbogen paa nogen Maade misbrugt eller makuleret, inddrages den og maa en ny anskaffes.

Forøvrigt have Disciplene, ligesom enhver anden, i alle Skolens Anliggender at henvende sig til Rektor som Skolens nærmeste Foresatte.

Klasseforstanderne.

Ifølge Skolelovens § 43 skal Rektor blandt hver Klasses Lærere vælge en Klasseforstander til at bistaa sig med Klasses Undervisning og Disciplin og med den passende Fordeling af Disciplenes Arbeide. Valg af Klasseforstandere er motiveret ved „at der derved skaffes Rektor Bistand af Mænd,

der dels besidde en speciel Fagkyndighed, dels paa Grund af, at de kun have at virke inden en enkelt Klasse, kunne udvikle en saa meget mere intens Virksomhed inden denne snevrere Kreds. Hos og ved dem kan Rektor indhente Oplysninger, og de have at paase, at hans Anvisning befølges. De ere de Organer, hvorved han sættes istand til at virke, og hvorigjennem han tildels virker. Kun ved en saadan Organisation af Tilsynet kan dette blive isandhed effektivt og paa ethvert Punkt og til enhver Tid sikre det nødvendige Samarbejde. Derved vindes ogsaa et Detailkjendskab til hver enkelt Discipel, som det er vanskeligt for Rektor selv at erhverve til dem alle, og som dog er en uundværlig Betingelse, for at Skolens Undervisning og Opdragelse skal bringe den størst mulige Nytte for Individet.“ Klasseforstandernes Opgave og Stilling er for vor Skoles Vedkommende nærmere bestemt ved nedenstaaende af Skoleraadet vedtagne

Instrux:

1. Klasseforstanderen har som saadan at føre specielt Tilsyn med sin Klasse og dens Elever, og i det Øiemed søge at erhverve saa vidt muligt Kjendskab til deres hjemlige Forhold og Færd udenfor saavel som paa Skolen.
2. Han bør have fuld Oversigt over deres Stilling i og til Skolen. Derfor bør han sørge for, at Klasseprotokollerne føres med en saadan Fuldstændighed, at de saavidt muligt give et klart Billede deraf og saaledes kunne foranledige de nødvendige Henvendelser til Vedkommende.
3. Han bør ved stadig Samraad med Lærerne, samt ved Henvendelse til og Samtale med Eleverne skaffe sig de nødvendige Forudsætninger til at kontrollere og lede deres Arbejde, Tidsanvendelse o. s. v.
4. Han har at benytte Karakterbogen eller anden skriftlig Meddelelse til enhver nødvendig Oplysning om Elevernes Flid og Forhold, men bør, saa ofte det lader sig gjøre, helst personlig henvende sig til Elevernes Forældre eller Foresatte
5. Ved Skoleaarets Begyndelse indfører han i Dagbogen en Fortegnelse over Klassens Elever, med Angivelse af deres

Alder, Bolig, Forældre eller Foresatte, hvis de ikke har Forældre i Byen.

Ligeledes anføres det, hvis der skulde være noget særegent at bemærke med Hensyn til en Elevs Helbreds-tilstand eller andre Forhold.

6. Han besørger for hver Maaned Elevernes Navne og de forskjellige Fag indførte i Protokollen.
7. Han fører Protokol over Elevernes Fraværelse, samt paaser, at ingen, uden indhentet Tilladelse, forsømmer Skolen undtagen i Sygdomstilfælde, og at Sygdomsanmeldelse i betimelig Tid indkommer. De forsømte Dages og Timers Antal indfører han i Elevernes Karakterbøger ved Maanedens Slutning.
8. Han udtaler sig for hver Maaned, eller naar det findes nødvendigt, om Elevens Forhold og Færd ialmindelighed og paaser, at Karakterbøgerne hver Gang faar den befalede Forevisningspaategning, og at forresten ingen undtagen Lærerne skriver noget i Karakterbøgerne,
9. Han paaser, at hver Klasses Elever overholde Skolens Love og Bestemmelser. Han maa saaledes føre Tilsyn med, at Eleverne anskaffer de fornødne Bøger og andre Skolesager, og at de behandle disse ordentligt og pynteligt. Ligeledes bør han paase, at de ikke skade Skolens Inventarium, navnlig de Pulte og Bænke, hvor de har deres Pladse, og derfor jævnlig efterse disse, og, saasnart nogen Beskadigelse opdages, sørge for, at den fornødne Istandsættelse udføres for Vedkommendes Regning.

Forøvrigt har han at sætte sig i stadig Forbindelse med Rektor og støttte ham i Opretholdelse af Skolens Disciplin og Orden.

Fagfordeling.

De forskjellig Vakancer i Løbet af Aaret har, som ovenfor paapeget, foranlediget hyppige Forandringer i den oprindelig bestemte Fagfordeling, der var følgende:

1. Rektor:

Latin i 3die Gymn.	10	
Latin i 2den Gymn.	<u>6</u>	16 Timer.

2. Overl. Bjørset:		
Græsk i 3 Gymn. L.	7	
Græsk i 2 Gymn. L.	7	
Græsk i 1 Gymn. L.	7	
Latin i 2 Gymn. L.	<u>4</u>	25 Timer.
3. Overl. Reehorst:		
Historie i 3 Gymn.	3	
Historie i 2 Gymn.	3	
Historie i 1 Gymn.	2	
Historie i 1 Mid. VI.	3	
Geografi i 3 Gymn. R.	2	
Geografi i Md. VI.	1	
Geografi i Md. V.	1	
Geografi i Md. IV. E.	3	
Latin i Md. VI.	<u>7</u>	25 Timer.
4. Overl. Holfeldt:		
Latin i 1 Gymn.	11	
Fransk i 3 Gymn.	3	
Fransk i 2 Gymn.	3	
Fransk i 1 Gymn.	2	
Fransk i Md. VI.	2	
Fransk i Md. V. L.	<u>3</u>	24 Timer.
5. Overlærer Johannessen:		
Mathematik i 3 Gymn.	8	
Mathematik i 2 Gymn.	3	
Mathematik i 1 Gymn.	6	
Mathematik i Md. VI.	6	
Geografi i I. R. Gymn.	<u>1</u>	24 Timer.
6. Adj. Jordan:		
Religion i 3 Gymn.	2	
Religion i 2 Gymn.	1	
Religion i 1 Gymn.	2	
Skrivning i Md. III a og b	4	
Skrivning i Md. II. a og b.	6	
Skrivning i Md. I. b	<u>4</u>	19 Timer.

7. Adj. Johnsen:

Norsk i 3 Gymn.	3
Norsk i 2 Gymn.	2
Norsk i 1 Gymn.	4
Norsk i Md. VI.	3
Norsk i Md. V..	3
Norsk i Md. IV. L.	4
Tydsck i 1 Gymn. R.	2
	<hr/>
	21 Timer*).

8. Adj. Sommerfelt:

Engelsk i Md. VI.	5
Tydsck i Md. V.	3
Tydsck i Md. IV. L.	3
Latin i Md. V. L..	7
Oldnorsk i 3 Gymn.	2
Oldnorsk i 2 Gymn.	2
Oldnorsk i 1 Gymn. R.	2
	<hr/>
	24 Timer*).

9. Adj. Nielsen:

Religion i Md. VI.	2
Religion i Md. V.	2
Religion i Md. IV. E.	2
Religion i Md. IV. L.	2
Religion i Md. III. a	3
Norsk i Md. III. a	5
Tydsck i Md. III. a	5
Historie i Md. IV. E.	3
	<hr/>
	24 Timer.

10. Adj. Dr. Crawford:

Naturkundskab i 3 Gymn.	5
Naturkundskab i 1 Gymn.	5
Naturkundskab i Md. VI.	3
Naturkundskab i Md. V.	3
Naturkundskab i Md. IV. L. og E	4
Naturkundskab i Md. III a og b.	2
Naturkundskab i Md. II. a og b.	4
	<hr/>
	26 Timer.

*) Det bemærkes, at to af de norske Timer i 1. Kl. Latin-Gymn. i 2det Halvaar er anvendt til Oldnorsk, der er læst af Adj. Sommerfelt.

11. Adjunkt Gran:
Norsk i Md. II. a	5
Historie i Md. II. a	3
Historie i Md. I. b.	3
Geografi i Md. II. a	3
Geografi i Md. I. b	3
Tydsks i Md. II. a	5
Regning i Md. II. a	<u>4</u>
- 26 Timer.
12. Adj. Meyer:
Engelsk i 3 Gymn. R.	3
Engelsk i 1 Gymn. R.	3
Engelsk i Md. V.	6
Engelsk i Md. IV. E.	6
Tydsks i Md. VI.	3
Tydsks i Md. IV. E.	<u>3</u>
- 24 Timer.
13. Adj. Wiesener:
Latin i Md. IV. L.	7
Norsk i Md. IV. E.	4
Norsk i Md. III. b	5
Tydsks i Md. III. b	5
Historie i Md. V.	2
Historie i Md. IV. L.	<u>3</u>
- 26 Timer.
14. Klasselærer Lange:
Religion Md. I. a	3
Religion Md. I. b	3
Norsk Md. I. a	9 (11)
Historie Md. I. a	3
Geografi Md. I. a	3
Skrivning Md. I. a	<u>4</u>
- 25 (27) Tm.
15. Lieutn. Lie:
Mathematik i Md. V. E. og L.	12
Mathematik i Md. IV. L. og <u>E.</u>	<u>12</u>
- 24 Timer.
16. Stud. Helland:
Geografi i Md. IV. L.	3
Geografi i Md. III. a og b	6

Geografi i Md. II. b	3	
Historie i Md. III. a	3	
Historie i Md. III. b	3	
Religion i Md. III. b	3	
Religion i Md. II. a og b	<u>6</u>	27 Timer.
17. Stud. Olsvig:		
Norsk i Md. I. b	9 (11)	
Norsk i Md. II. b	5	
Tydske i Md. II. b	5	
Regning i Md. I. b	4	
Historie i Md. II. b	<u>3</u>	26 (28) Tim.
18. Lithograf Bucher:		
Tegning i 3 og 1 Real-Gymn.	2	
„ i Md. VI. E.	1	
„ i Md. V. E.	1	
„ i Md. IV. E.	1	
„ i Md. III. a og b	2	
„ i Md. II. a og b	<u>4</u>	11 Timer.
19. Timelærer Stud. Petersen:		
Mathematik Md. III. a og b	12	
Regning Md. II. b	4	
Regning Md. I. b	<u>4</u>	20 Timer.
20. Lieutn. Christie:		
Gymnastik i alle Klasser		12 Timer.
20. Sanglærer W. Harloff:		
Sang i alle Klasser		12 Timer.

Fagenes Fordeling i de forskjellige Klasser sees af følgende Tabel:

F a g.	Middelskolen.						Gymn. 1.		G. 2.	Gymn. 3.		
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	L.	R.	L.	L.	E.	
Religion	3	3	3	2	2	2	1	2	1	2	1	
Norsk	9-11	6 ¹	5	5	4	3	3	} 4 ²	2	2	3	3
Oldnorsk									2	2	1	2
Tydsk		5	5	5	3	3	3		"	2		"
Latin el.					7	7	7	11		10	10	"
Engelsk					6	6	5	"	3		"	3
Fransk						3	2	2	3	2	2	3
Græsk								7		7	7	
Historie	3	3	3	3	2	3	2	2	3	3	3	
Geografi	3	3	3	3	1	1		1				2
Naturkundskab	"	2	2	2	3	3		5				5
Mathemat. Fag	4	4	6	6	6	6	3	6	3	2	6	
Tegning	"	} 5	} 3	E	1	E	1	E	1			2
Skrivning	4									2		
	28	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30

¹ I det sidste Halvaar læses 6 Timer Norsk, 5 Timer Tydsk.

² I Real-Gymnasiet læses 2 Timer Norsk og 2 Timer Oldnorsk hele Aaret; i Latin-Gymnasiet 2 Timer Oldnorsk kun i sidste Halvaar.

Foruden i ovennævnte Fag gives Undervisning i Sang og Gymnastik, der er saaledes fordelt, at hver Klasse har tre hele Timers Undervisning hver Uge.

I Aarets Løb er i Skolens forskjellige Afdelinger i de forskjellige Fag Følgende bleven gennemgaaet.

Middelskolen.

I Klasse a og b.

Religion. Vogts lille Bibelhistorie og Katekismens 5 Parter uden Luthers Forklaring. Salmer til Høitiderne.

Norsk. a. Læsning: 2den Afdeling af Eriksens og Paulsens Læsebog, 2det Bind. Øvelse i at gjenfortælle. Læst udenad til Deklamation endel Prosa- og Poesistykker. b. Grammatik. Mundtlig indøvet Taledelene og deres Bøining samt Sætningsdelene dels uden, dels i Forbindelse med Analyse efter Læsebogen. c. Diktat og Afskrift.

- Tydsck (kun i 2det Halvaar). Af Knudsens Elementær- og Læsebog læst til Side 33.
- Historie. Fortællinger af Norges Historie fra de ældste Tider til Kalmarunionen.
- Geografi. Jordens Skikkelse, Størrelse og Bevægelse. Cirkler og Zoner, Oversigt over Land og Vand — Alt mundtligt ved Hjælp af Globus og Vægkart. Europas fysiske og politiske Geografi med S. Petersens Jordbeskrivelse som Støtte for Eleverne.
- Regning. De fire Regningsarter i ubenævnte hele og decimale Tal med dertil hørende Tabeller. Indøvet Mynt- og Længdemaal samt Hulmaal og Vægt efter det metriske System saavel ved Tavle- som Hovedregning.
- Skrivning. De smaa og de store Bogstaver, Sammenskrift.

II. Klasse a.

- Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie fra Begyndelsen indtil 2den Samuels Bog. Katekismen: Fra Begyndelsen til 5te Part samt noget af Sentenserne.
- Norsk (5 Timer). Læsning efter Jensens Læsebog tildels i Forbindelse med mundtlig Gjengivelse af det Læste; Fremsigelse af udenadlærte Stykker. Af Løkkkes „kort Omrids“ af Gramatiken det Væsentligste. Grammatiken indøvet ved Løkkkes Exempelsamling og Analyse i Læsebogen. Skriftlige Øvelser: Diktat med Indøvelse af Interpunktionen.
- Tydsck (5 Timer). Knudsens Elementær- og Læsebog (5te Udg.). Fra Genitiv Pag. 33 til Læsestykkerne Pag. 98. Skriftlige Øvelser.
- Historie (3 Timer). Eriksens Norges, Sveriges og Danmarks Historie. Fra Side 52 til Enden, med Forbigaaelse af Oversigterne. Dele af Sveriges Historie fra 1654 og Danmarks Historie fra 1814 forbigaaede.
- Geografi (3 Timer). Geografien gennemgaaet med Platous og Petersens kortfattede Jordbeskrivelse som Støtte for Hukommelsen.
- Naturkundskab (2 Timer). Ved mundtligt Foredrag og Forevisning af Afbildninger er meddelt Eleverne Kjend-

skab til Menneskets Bygning og fremtrædende Former af Pattedyr. Indsamlede Planter ere foreviste og beskrevne. Regning (4 Timer). De 4 Regningsarter i Decimalbrøk og almindelig Brøk, saavel benævnt som ubenævnt, dels repeteret dels gennemgaaet som nyt. Kroghs Lærebog i praktisk Regning afbenyttet.

II. Klasse b.

Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie fra Begyndelsen indtil 2den Samuels Bog. Katekismen: Fra Begyndelsen til 5te Part samt noget af Sentenserne.

Norsk. Læsning (Jensens Læsebog), læst udvalgte Stykker, Digte hver anden Uge. Af Løkkes korte Omrids af Modersmaalets Grammatik, gennemgaaet det Vigtigste. Grammatiken indøvet ved Løkkes Exempelsamling og Analyse. Skriftlige Øvelser: Diktat; Gjenfortælling af enkelte Stykker. Regler for Orthografi og Interpunktion.

Tydsks. Knudsens Elementærbog, læst og repeteret fra „Substantivets Kasus“ til Læsestykkerne S. 98. Oversættelse fra Norsk til Tydsks af forhen gennemgaaede Stykker.

Historie. Eriksens Nordens Historie for Middelskolen fra S. 52 til Enden med Forbigaaelse af Oversigterne. Dele af Sveriges Historie fra 1654 og Danmarks efter 1814 kun gennemgaaet paa Skolen.

Geografi. Platous Geografi som Støtte; vidtløftigere Floeder og Bjerge samt Norges Geografi.

Naturkundskab (2 Timer). Ved mundtligt Foredrag og Forevisning af Afbildninger er meddelt Eleverne Kjendskab til Menneskets Bygning og fremtrædende Former af Pattedyr. Indsamlede Planter ere foreviste og beskrevne.

Regning (4 Timer). De 4 Regningsarter i Decimalbrøk og almindelig Brøk, saavel benævnt som ubenævnt.

III. Klasse a.

Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie, det gamle Testament fra § 77 (Samuels 2den Bog) indtil § 137 „Jesus bespiser 5000“. De 5 Parter af Katekismen til Bønnerne og noget af Sentenserne.

- Norsk (5 Timer). Læsning og Analyse i Eriksens og Paulsens Læsebog. 1 Stil ugentlig. I den sidste Tid gjen-nemlæst en Saga efter Snorre.
- Tydsks (5 Timer). Knudsens tydske Læsebog (4de Udg). læst og repeteret fra § 104—187. Gjennemgaaet det Vigtigste af Formlæren efter Løkkes Grammatik. Regel-mæssigt 1 Stil om Ugen.
- Historie (3 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog læst og repeteret Oldtidens Historie.
- Geografi (3 Timer). Af Geelmuydens Geografi for Middel-skolen, læst og repeteret fra Begyndelsen til „Politisk Geografi“.
- Naturkundskab (2 Timer). Af Sørensens Lærebog i Dyre-rigets Naturhistorie er læst og repeteret Pattedyr og Fugle. Ved Forevisning og Beskrivelse af indsamlede Planter have Eleverne erholdt Kjendskab til enkelte naturlige Plantefamilier.
- Regning (4 Timer). De 4 Regningsarter med almindelig Brøk og Decimalbrøk, hvorunder Indsættelse af Talværdier i Bogstavudtryk. Reguladetri, Kjederegelen og lidt Procentregning. Det nye Vægt-, Krone- og Metersystem, Hovedregning ved Siden af Tavlerregning.
- Geometrisk Tegning (2 Timer). Eleverne have med Blyant udført lettere geometriske Konstruktioner, en kortfattet Veiledning er givet med Hensyn til den rette Linie og dens Deling, Cirkelen, Vinkler, Triangler, Parallelogramer og andre retliniede Figurer.

III. Klasse b.

- Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie: fra Samuels Bog til „Jesus bespiser 5000“ (fra § 77—§ 137). Af Kate-kismen: De 5 Parter, Bønnerne og noget af Sentenserne.
- Norsk (5 Timer). Læsning og Analyse i Eriksens og Paulsens Læsebog; i sidste Halvaar endel af Snorres Saga i Sammenhæng. Løkkes Omrids af Grammatiken læst og repeteret. Diktat 1 Time ugentlig, i andet Halvaar vex-lende med lette Stile, 1 hver tredie Uge. Deklamation.
- Tydsks (5 Timer). Knudsens tydske Læsebog (5te Udg). Fra

pg. 120—178 med nogle Forbigaaelser samt fra 187—193. I Løkkes større Grammatik læst det Vigtigste af Formlæren (dog ikke Kjønsreglerne). 1 Stil ugentlig fra November af. I de første Maaneder 1 Times mundtlige Øvelser som Forberedelser for Stil, alt efter Læsebogens 1ste Halvdel.

Historie (3 Timer). Af Nissens og Daaes Lærebog læst og repeteret Oldtidens Historie.

Geografi (3 Timer). Af Geelmuydens Geografi for Middel-skolen, læst og repeteret fra Begyndelsen til „Politisk Geografi“.

Naturkundskab (2 Timer). Af Sørensens Lærebog i Dyre-rigets Naturhistorie er læst og repeteret Pattedyr og Fugle. Ved Forevisning og Beskrivelse af indsamlede Planter have Eleverne erholdt Kjendskab til enkelte naturlige Plantefamilier.

Regning (4 Timer). De 4 Regningsarter med almindelig Brøk og Decimalbrøk, hvorunder Indsættelse af Talværdier i Bogstavudtryk. Reguladetri, Kjederegelen og lidt Procentregning. Det nye Vægt-, Krone- og Metersystem. Hovedregning ved Siden af Tavleregning.

Geometrisk Tegning (2 Timer). Eleverne have med Blyant udført lettere geometriske Konstruktioner, en kortfattet Veiledning er given med Hensyn til den rette Linie og dens Deling, Cirkelen, Vinkler, Triangler, Parallelogramer og andre retliniede Figurer.

IV. Klasse L.

Religion (2 Timer). Af Vogts større Bibelhistorie fra § 127—74. Af Pontoppidans Forklaring fra Begyndelsen til Spørgsmaal 170.

Norsk (4 Timer). Erikseus og Paulsens Lærebog 3die Del. Løkkes større Grammatik, gennemgaaet fra Pg. 15—73 med Udeladelse af enkelte Dele; fremdeles om den passive Form, om Bisætningerne og deres Forbindelse med Hovedsætningen, om Konjunktionsbisætningerne, samt om den bundne Stil med Øvelse i at skandere; Diktat; Deklamation 1 Gang om Maaneden. Stil hver 14de Dag.

- Tydsk (3 Timer). Læst og repeteret fra Begyndelsen til Side 65 af Løkkes tydske Læsestykker. Formlæren efter Løkkes Grammatik i det Omfang, hvori den er fremstillet i Forfatterens „Kortfattet tydsk Grammatik“. Hver Uge 1 Time til Stiløvelser paa Skolen; i sidste Halvaar af og til Hjemmestile.
- Latin (7 Timer). Af P. Voss's Lærebog i Latin for Begyndere er gennemgaaet det Væsentligste. Skriftlige Øvelser to Gange ugentlig hjemme og paa Skolen.
- Historie (3 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog i Verdenshistorie læst og repeteret Middelalderens Historie, samt af Eriksens Nordens Historie indtil Kalmarunionen.
- Geografi (3 Timer). Læst i Geelmuydens Lærebog for Middelsskolen fra „Politisk Geografi“ til Asien“.
- Naturkundskab (2 Timer). I Zoologi efter Sørensens Lærebog er gennemgaaet Fugle, Krybdyr, Padder og Fiske. Indsamlede Planter ere beskrevne og bestemte; de vigtigste naturlige Plantefamilier gennemgaaede.
- Arithmetik (4 Timer). Bonnevis Lærebog fra Begyndelsen til § 88 læst og repeteret. Praktiske Opgaver, hvorunder Reguladetri, Kjederregning, Delings-, Blandings- og Procent-Regning.
- Geometri (2 Timer). 1ste Halvaar: Konstruktioner med Tusk væsentlig efter Bonnevis Lærebog — 2det Halvaar: Efter Bonnevis Lærebog fra Begyndelsen indtil § 86, (Paralleler mellem Paralleler).

IV. Klasse E.

- Religion (2 Timer). Af Vogts større Bibelhistorie fra § 127 — 174 i det gamle Testament. Af Pontoppidans Forklaring 1ste Part.
- Norsk (4 Timer). Formlæren efter Løkkes Grammatik. Læsning og Analyse i Eriksens og Paulsens Læsebog, desuden læst Njaals Saga 1 Time ugentlig. Deklamation hver 3die Uge. Hver anden Uge en Stil af fortællende og beskrivende Indhold; lidt Diktat. 1 Time ugentlig Læsning og 1 Time ugentlig Deklamationsøvelse.
- Tydsk (3 Timer). Læst og repeteret fra Begyndelsen til

Side 62 af Løkkes tyske Læsestykker. Formlæren efter Løkkes Grammatik i det Omfang, hvori den er fremstillet i Forfatterens „Kortfattet tysk Grammatik“. Hver Uge en Extemporalstil efter Aalholms Stiløvelser, derhos i sidste Halvaar af og til Hjemmestile.

Engelsk (6 Timer). 140 Sider af Hals's Læsebog. Heraf er tillige retroverteret omtrent Halvparten. Det Vigtigste af Læsebogens grammatiske Afsnit er gennemgaaet. Skriftlige Øvelser 1 Gang hver Uge.

Historie (3 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog i Verdenshistorie læst og repeteret Middelalderens Historie, samt af Eriksens Nordens Historie Afsnittet om Norge.

Geografi (3 Timer). Læst og repeteret i Geelmuydens Lærebog for Middelskolen fra Europa til Asien.

Naturkundskab (2 Timer). I Zoologi efter Sørensens Lærebog er gennemgaaet Fugle, Krybdyr, Padder og Fiske. Indsamlede Planter ere beskrevne og bestemte; de vigtigste naturlige Plantefamilier gennemgaaede.

Arithmetik (4 Timer). Bonnevis Lærebog fra Begyndelsen til § 88 læst og repeteret. Praktiske Opgaver, hvorunder Reguladetri, Kjederegel, Delings-, Blandings- og Procent-Regning.

Geometri (2 Timer). 1ste Halvaar: Konstruktioner med Tusk efter Bonnevis Lærebog — 2det Halvaar: Efter Ronnevis Lærebog fra Begyndelsen indtil § 86 (Paralleler mellem Paralleler).

V. Klasse.

Religion (2 Timer). Af Vogts større Bibellistorie, fra § 174—212. Af Forklaringen: de tre Troesartikler og Bønnerne.

Norsk (3 Timer). Af Løkkes Grammatik repeteret fra 2det — 5te Kapitel om det upersonlige Udtryk, den passive Form og om Konjunktionsbisætninger. Deklamation 1 Gang om Maaneden; Stile af let ræsonnerende og beskrivende Indhold hver anden Uge. Korte Oplysninger om Forfatterne, dels efter Læsebogen, dels mundtlig foredragte.

Tydsk (3 Timer). Af Løkkes Læsebog omtrent 75 Sider oversat og analyseret. Af Løkkes Grammatik Formlæren gennemgaaet og repeteret. Skriftlige Arbejder: 1 Hjemmestil og 1 Extemporalstil ugentlig.

Latin (7 Timer). Af Cornelius Nepos: 7 Feltherrer 1ste og 2den Bog af Cæsar de bello Gallico. Det Væsentligste af Formlæren gennemgaaet og repeteret efter Schreiners Grammatik. 1 Hjemme- og 1 Extemporalstil om Ugen.

Engelsk (6 Timer). Det fra 4de Klasse Resterende af Hals's Læsebog omtrent 24 Sider. 140 Sider af Løkkes Læsebog for Mellemlasserne. Formlæren og Syntaxen efter Løkke gennemgaaet lektievis i Forbindelse med skriftlige Øvelser engang om Ugen efter Sammes Stiløvelser.

Fransk (3 Timer). Gjertsens Læsebog indtil Side 36. Det Væsentligste af Formlæren efter Sick.

Historie (2 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog i Verdenshistorien fra den nyere Tid og ud; repeteret indtil „Fjerde Periode“.

Geografi (1 Time). Geelmuydens Lærebog for Middelskolen læst og repeteret fra Asien.

Naturkundskab (3 Timer). Fysik: Christies Lærebog for Middelskolen er læst og repeteret fra Begyndelsen til Ligevægt og Bevægelse; de vigtigste Sten- og Bjergarter ere foreviste og beskrevne.

Arithmetik (3 Timer). Bonnevis Lærebog: fra 3die Bog til Logarithmer i 4de Bog.

Praktiske Opgaver, hvorunder Reguladetri og Procentregning med Anvendelse paa enkelt Rente, Rentens Rente, Diskonto og Rabat samt øvrige Opgaver fra det daglige Liv.

Geometri (3 Timer). Bonnevis Lærebog: af 1ste Bog fra § 90, desuden 2den, 3die og 4de Bog.

Praktiske Konstruktioner og Beregninger.

VI. Klasse.

Religion (2 Timer). Gjennemgaaet hele Pontoppidans Forklaring. Oversigt over Kirkeaaet. Vogts større Bibelhistorie fra Begyndelsen indtil Side 306.

Norsk (3 Timer). Eriksens og Paulsens „Norsk Læsebog“ 3die Del, med dertil hørende Oplysninger om Forfatterne; „Kjærlighed uden Strømper“. En Del af „Oversigt over Norges og Danmarks poetiske Literatur“, og fuldstændigt Biografierne, begge Dele væsentlig efter Lassens Fremstilling. Øvelse i at læse Svensk. Stile i Regelen hver 14de Dag.

Tydsck (3 Timer). Af Løkkes Læsebog 2 Afd. de første 70 Sider, samt de tre første Akter af Schillers „Maria Stuart“. Af Løkkes Grammatik er foruden Repetition af Formlæren de vigtigste Dele af Syntaxen gennemgaaede og repeterede. En Extemporalstil hver Uge desuden Hjemmestile.

Latin (7 Timer). Af P. Voss's Udvalg: Phædrus's Fabler, Ciceros 1ste og 3die catilinariske Tale, — Repetition til Afgangsexamen, — I Schreiners Grammatik. 1 Time ugentlig, Syntaxen til Cap. 6, repeteret fra Begyndelsen, forøvrigt mundtlig eller ved Henvisninger. 1 Hjemme- og 1 Extemporalstil hver Uge.

Engelsk (5 Timer). Omtrent 80 Sider af Autenrieths Læsebog; derefter Dickens: Christmas carol, samt af Linstows Læsestykker II Afd. omtrent 50 Sider. Grammatiken er repeteret. 1 Extemporalstil og i Regelen 1 Hjemmestil ugentlig.

Fransk (3 Timer). 24 Blade i Gjertsens Læsebog læste og repeterede. Det Væsentligste af Formlæren efter Sick repeteret.

Historie (3 Timer). Nissens og Daaes Verdenshistorie fra Wienerkongressen og Eriksens Nordens Historie, med Forbigaaelse af samtlige Anmærkninger. Repetition til Afgangsexamen.

Geografi (1 Time). Geelmuydens Geografi for Middelskolen: læst fra Afrika og repeteret hele Bogen.

Naturkundskab (3 Timer). Fysik efter Christies Lærebog: Det i det foregaaende Skoleaar læste er repeteret. Sørensens Botanik og Zoologi til Leddyrene repeterede. Mineralogi efter Høiers Lærebog læst og repeteret.

- Arithmetik (3 Timer). Efter Bonnevis Lærebog fra Logarithmer og ud. Den hele Arithmetik repeteret. Opgaver.
- Geometri (3 Timer). Efter Bonnevis Lærebog fra 5te Bog til Slutningen og det Hele repeteret. Opgaver.
- I Tegning er i Middelskolens 2den Klasse begyndt med Streger og disses Inddeling og Anvendelse i Figurer, hvormed er fortsat i 3die Klasse efter Vægtavler eller Optegning af Læreren. I 4de Klasse er paabegyndt, efter Forlæggerblade, Grundformer af Ornament og Arabesker, samt Perspektivtegning efter Klodser, hvormed er fortsat i 5te Kl. og 6te Kl. Desuden Tegning af Ornament efter Naturen i Kontur.

Gymnasiet.

1ste Latin- og Realklasse*.)

- Religion (1 Time, R.-G. 2 Timer). I en Fællestime for begge Klassers Elever gennemgaact Nissens Kirkehistorie fra Begyndelsen til Reformationens Udbredelse. Særskilt med Realeleven læst og repeteret hele Johannes's Evangelium paa Norsk. Latineleverne meddelt en Oversigt af Johannes's Evangelium, ligeledes paa Norsk.
- Norsk (4 Timer første Halvaar, 2 Timer sidste Halvaar). Lassens Læsebog: „Svend Dyrings Huus“. Læsning af Svensk. Literaturhistorie. Stil hver 14de Dag.
- Oldnorsk (2 Timer ugentl. R.-G.) Nygaards lille Læsebog gjennemlæst. Derefter af samme Forfatters Udvalg af norrøn Literatur omtrent 46 Sider. Det Vigtigste af Formlæren efter Nygaards Grammatik til Skolebrug. — L.-G. (2 Timer ugentl. sidste Halvaar). Nygaards lille Læsebog gjennemlæst. Af Udvalg af norrøn Literatur omtrent 10 Sider. Det Vigtigste af Formlæren.
- Latin (11 Timer). Sallusts Catilina, Ciceros Cato major, 2den og 4de catilinariske Tale samt Talen pro Sexto

*) har paa Grund af Elevernes ringe Antal i Realgymnasiet havt fælles Undervisning i Norsk, Historie og tildels Fransk, Mathematik og Religion.

Roscio. 1200 Vers af Ovids Metamorphoses. Tregders Mythologi gennemgaaet. — 1 Time ugentlig latinsk Grammatik. 1 Hjemme- og 1 extemporal Stil ugentlig efter Andersens og Gjørs latinske Stileøvelser. 1 Time kursorisk Læsning af 5te og 6te Bog af Cæsar de bello gallico samt udvalgte Stykker af Sallusts Jugurtha.

Græsk (7 Timer). 5te Bog af Anabasis og 300 Vers af Iliadens 1ste Bog med Paapegning af de vigtigste syntaktiske Regler under Læsningen. Formlæren efter Schou-Brun.

Fransk (2 Timer). Af Gjertsens Læsebog 50 Sider. Stadig Henvisning til Grammatiken og mundtlig Gjennemgaaelse af de væsentlige syntaktiske Regler. Med Realeleven 1 Time ugentlig Stiløvelser efter Bekkevolds franske Stiløvelser.

Engelsk (3 Timer). Af Løkkes „Engelske Forfattere i Udvalg“ er læst Stykkerne af Goldsmith, Gibbon, Sheridan, Macaulay, Stanhope, Lytton, Dickens, omtrent 130 Sider tilligemed vedkommende Literaturhistoriske Indledninger. Løkkes Grammatik. 1 Extemporalstil ugentlig, hovedsagelig efter Hals's „Præpositioner og Stiløvelser“.

Tydsk (2 Timer). „Maria Stuart“ og „Egmont“. Extemporal- (mundtligt og skriftligt) og Ugestile. Løkkes Grammatik repeteret.

Historie (2 Timer). L. Kr. Daas Lærebog i den gamle Historie læst og repeteret.

Geografi, matematisk (1 Time). O. Johannesens Lærebog læst og repeteret.

Naturkundskab (5 Timer). Kemi: Af Hjortdahls Lærebog læst og repeteret den anorganiske Kemi. Fysik: Af Dietrichsons Lærebog ere læst og repeteret til fjerde Bog. Opgaver.

Mathematik (3 Timer R). Geometri: Brochs Lærebog de 6 første Bøger læst og repeteret.

(3 Timer R. & L.) Arithmetik. Brochs Lærebog fra Begyndelsen til Læren om Rodstørrelser, læst og repeteret. Opgaver.

Trigonometri: Guldbergs Lærebog indtil § 6 læst og repeteret. Opgaver.

Stereometriske Beregninger.

Tegning (2 Timer). Tegning efter Naturen (anvendt Perspektivtegning) Ornamenters Skygning i Maner (farvet Kridt) Stub. Kul.

2den Latinklasse.

Religion (1 Time). I Kirkehistorie læst og repeteret fra Reformationens Udbredelse indtil Enden. I det græske Testament læst de 12 første Kapitler af Johannes's Evangelium.

Norsk (2 Timer). Lassens Læsebog: St. Haus-Aftens-Spil. Ibsens: Per Gynt, Brand, Kongsemnerne. Literaturhistorie; Stile, i Regelen to om Maanednen. Følgende Opgaver ere behandlede:

- 1) Det er ingen Kunst at dandse, naar Lykken er Spillemand.
- 2) „Her er Sommersol nok, her er Sædejord nok, bare vi, bare vi havde Kjærlighed nok“ (Bjørnson).
- 3) En god Villie drager et tungt Læs.
- 4) Var det godt om vi forud vidste vor Skjæbne?
- 5) Hvad kan anføres for og imod Tankesproget: „En Gang er ingen Gang.“
- 6) Om Reisens Betydning.
- 7) Geografieus Væsen og Betydningen af dens Studium.
- 8) Karakteristik af den Sparsomme og den Gjerrige.
- 9) De vigtigste af vor Tids Fortrin i Sammenligning med Fortiden.
- 10) En Specie-dalers Historie, fortalt af den selv.
- 11) Det er bedre at lide end at gjøre Uret.
- 12) En Parallel mellem Alexander d. St. og Karl 12te
- 13) Om Aarsagerne til Leddiggang.
- 14) Om Nyttens af Naturhistoriens praktiske Studium.
- 15) De skadelige Følger af Umaadelighed (med opgiven Disposition).

Oldnorsk (2 Timer). Omtrent 90 Sider af Nygaard's Læsebog. Formlæren gennemgaaet og repeteret.

Latin (10 Timer). 1ste og 2den Bog af Livius samt 1ste og 2den Bog af Æneiden. 1 Time kursorisk Læsning (Livius). Ugentlig 1 Hjemmeoversættelse og afvexlende 1 Extemporalstil og 1 Extemporaloversættelse. — Af Schreiners Grammatik: Syntaxen fra § 428 til Enden, og repeteret fra Begyndelsen til § 259.

Græsk (7 Timer). Homers Odysse 11te og 12te Bog. —

Herodot 8de Bog samt Platos Apologi.

Fransk (2 Timer). I Gjertsens Læsebog 60 Blade.

Historie (3 Timer). Nordens Historie efter Eriksens Historie for Middelskolen og Frankrigs Historie til Ludvig den 15de.

Mathematik (3 Timer). Arithmetik: O. J. Brochs Lærebog fra § 75 og ud. Repetition. Opgaver. — Trigonometri: Guldbergs Lærebog fra § 8 til Slutningen; det Hele repeteret. Opgaver.

3die Latin- og Realklasse.

Latin (10 Timer). Tacitus: Agricola; Sallusts Jugurtha samt Ciceros Lælius; 1ste og 2den Bog af Horats's Ode og Brevet til August samt Brevet til Pisonerne. — I første Halvaar 1 Time extemporal mundtlig Oversættelse (Livius) og 1 Hjemmeoversættelse ugentlig efter Henrichsens Opgaver; i sidste Halvaar ugentlig 1 extemporal Oversættelse skriftlig paa Skolen samt desuden gjennemgaaet væsentlige Dele af Antikviteterne, Literaturhistorien og Metriken. Repetition.

Græsk (7 Timer). 1 Tale af Demosthenes og Ajas af Sofokles. Repeteret hvad der er opgivet til Examen artium.

Norsk (3 Timer). Lassens Læsebog. Keiser og Galilæer; Repetition af Literaturhistorien. Mourad: Literaturen og dens Dele. Følgende Stilopgaver ere behandlede:

- 1) Høflighed og dens Værd.
- 2) Hvorfor var den romerske Republiks overgang til Monarki en historisk Nødvendighed?
- 3) Hvilke Hindringer standsede Romerne i deres Forsøg paa at erobre Germanien?
- 4) Karthago og Rom — England og Frankrig.
- 5) Krigen har ogsaa sine Goder.
- 6) Lediggang er Begyndelsen til alle Laster.
- 7) Hvilke Fortrin har vor Tid i Sammenligning med Fortiden.
- 8) Karakteristik af Ludvig den 14des Tidsalder.
- 9) Hvorledes lyder din Dom om Karl d. 12te som Menneske, Konge og Krieger?
- 10) Det Gavnlige ved regelmæssig Virksomhed.
- 11) Hvad er Overtro, og hvad vir-

ker Oplysning mod den? 12) Karakteristik af Vikingetogene. 13) Amicus Plato, amicus Socrates, sed magis amica veritas. 14) Karakteristik af den Ærgjerrige. 15) Om Forstandens Misbrug. 16) Karakteristik af den saakaldte Oplysningstidsalder.

Oldnorsk (L. 1 Time). Af Nygaards Udvalg af den norrøne Literatur er læst ca. 30 Sider. I sidste Halvaar Repetition.

(R. 2 Timer). Af Nygaards Udvalg ca 30 Sider; desuden Gunnlaug Ormstunges Saga. I sidste Halvaar Repetition.

Fransk (L. 2 Timer). Prosper Merimées *Colomba* og Mons. Graindorge af Hippolyte Taine. Syntaxen efter Ingerslev repeteret. — (R. 3 Timer). Det Sammesom i 3die L. samt desuden i en særskilt Time ugentlig Stiløvelser efter Bekkevold.

Engelsk (R. 3 Timer). Af L. Herrigs „British Classical Authors“ er læst Ann Radcliffs „The Provencal Tale“, Maria Edgeworts „Irish Travelling“, Scotts „The Tapestry Chamber“, Carletons „Picture of an Irish Village and Shool-House“, Marryats „The Travestie“ og Macaulays „The Duke of Monmouth“ samt Uddrag af Sheridans „The Rivals“ og Scotts „The Lady of the Lake“ (indtil „the Guard-Room“.) — Extemporaloversættelser. Ugentlig 1 Time Stil, tildels selvstændige Udarbejdelser i Form af Breve, Reiseskitser eller literaturhistoriske Opgaver. — Literaturhistorie efter Løkkes Udvalg af engelske Forfattere.

Religion (L. 2 Timer). Repeteret hele Kirkehistorien to Gange. Af Johannes's Evangelium paa Græsk først læst fra 12te Kap. indtil Enden, og derpaa repeteret hele Evangeliet.

(R. 1 Time). I Kirkehistorie det Samme som i 3die Lat. samt Johannes's Evangelium paa Norsk.

Historie (3 Timer). Frankriges Historie fra Revolutionen indtil vore Dage. Repetition.

Geografi (R. 2 Timer). L. C. Daas Lærebog. Henrichsens fysiske og Johannesens matematiske Lærebøger læste og repeterede.

Mathematik (L. 2 Timer). Arithmetik: Brochs Lærebog

fra 6te Bog til Enden. Det Hele repeteret. Opgaver.

— Trigonometri: Guldbergs Lærebog. Repétition. Opgaver. — Stereometriske Beregninger.

(R. 6 Timer). Arithmetik: Brochs Lærebog fra 6te Bog og ud. Repetition. Opgaver.

Geometri: Brochs Lærebog repeteret.

Stereometri: Guldbergs Lærebog fra Omdreiningssløge-mer og ud. Repetition.

Analytisk Geometri: Guldbergs Lærebog læst og repeteret.

Trigonometri: Guldbergs Lærebog repeteret. Opgaver.

Naturkundskab (R. 5 Timer). I Fysik er det Vigtigste af Christies større Lærebog læst og repeteret. Talrige skriftlige Opgaver. — Af Hjortdahls anorganiske Kemi er læst fra 5te Stykke og det Hele repeteret. — Det Væsentligste af Kjerulfs Stenriget og Fjeldlæren er repeteret. — Sørensens Planterigets Naturhistorie er repeteret; de naturlige Plantefamilier gjennemgaaede og de fleste af de i Bergens Omegn voxende Karplanter indsamlede og bestemte.

Tegning (2 Timer). Som i 1ste Rlg. desuden Korttegning og deskriptiv Geometri.

Med 3die G. Klasses Elever er desuden i det sidste Halvaar repeteret hvad der i de forskjellige Discipliner og Fag udfordres til Examen artium.

Til Skoleraadets Erklæring har, som ovenfor berørt, Spørgsmaalet om Henlæggelsen af den skriftlige Del af Examen artium til Skolerne været forelagt. Angaaende nedenstaaende Skrivelse fra Christiania Biskop om Religionsundervisningen i Gymnasierne, har, paa Forlangende, Skolens Religionslærere og Rektor afgivet deres Erklæringer.

Skrivelse til Kirke-Departementet fra Christiania Biskop.

„Undertegnede tillader sig i Ærbødighed at paakalde det kongelige Departements Opmærksomhed for det formentlig Utilfredsstillende i den nærværende Ordning af Religionsundervisningen i vore Gymnasier.

Maalet for denne Undervisning bør ikke alene være at

vedligeholde hos Eleverne den i Middelskolen vundne almindelige Kristendoms kundskab, ei heller alene at bevare dem i denne for deres Udvikling saa vigtige Alder under den religiøse Paavirkning, som Undervisning i de os aabenbarede Sandheder tør haabes at ville udøve, men det maa være af høi Vigtighed, at de ogsaa føres ind i en forholdsvis dybere Opfattelse af Kristendommens Sandheder og disses indre Sammenhæng. Maa det for den tilsigtede høiere Almendannelse i det Hele være nødvendigt, at Gymnasierne anlægges paa at føre Eleverne henimod og efter Mulighed ind i en videnskabelig Opfattelse af Lærestoffet, kan dette ikke sættes tilside ved Kristendomsundervisningen, uden at ikke alene Eleverne maa undvære det ikke mindst vigtige Bidrag til den høiere Dannelse, men at der ogsaa bliver Fare for, at Religionen som Lærefag synker i Elevernes Agtelse som Noget, der kun har sin Betydning for den lavere Aandsdannelse, og derfra tør Skridtet ikke blive langt til Betragtningen af Kristendommen som et for det høiere Kulturliv tilbagelagt Stadium.

Men dette Maal for Religionsundervisningen i Gymnasierne formenes ikke at kunne naaes under den nærværende Ordning. Ikke alene lægge de nu gjældende Bestemmelser den hele Undervisning saaledes i Lærerens Haand, at det væsentlig vil bero paa hans Lærerdygtighed, om noget positivt Resultat for Kundskab og aandelig Dannelse skal naaes, medens der derhos ikke gives Sikkerhed for, at Læreren i sin Udlæggelse bliver vor Kirkes Bekjendelse tro. Men selv om Læreren i alle Maader tilfredsstiller berettigede Fordringer, vil han ikke ved Gjennemgaaelsen af et af Evangelierne end ikke om hertil føiedes et af de apostoliske Breve, kunde føre Eleverne ind i en tilnærmelsesvis videnskabelig Opfattelse af Kristendommens Lærebygning. Ialfald vilde hertil udfordres en langt større Dygtighed hos Læreren, end der almindelig kan ventes. Vistnok skal der foruden at gennemgaa et af Evangelierne tillige gives Eleverne „sikkert Kjendskab til det Vigtigste af Kirkens Historie,“ og heri maa ventes indtaget det Vigtigste af Dogmehistorien, men der tør være Grund til at frygte for, at, naar Eleverne her ikke støt-

tes af nogen dybere Indsigt i Kristendommens Læres indre Sammenhæng, turde, hvad de lærte om Lærestridighederne, navnlig under manglende Klarhed og Overlegenhed hos Læreren, saa langt fra at føre til Maalet maaske endog virke til at forvirre deres Opfattelse og forringe deres Agtelse for den kristelige Tro.

Hertil kommer, at hvad der end ellers kunde naaes ved en dygtig Lærers Behandling af det nu bestemte Stof, bliver det dog en Umulighed at naa, naar der ikke er tillagt denne Undervisning mere Tid end en Time ugentlig i to Klasser og to Timer i en Klasse, Noget, der allerede i sig selv synes at maatte for Eleverne stemple Religion som et uvigtigt Bifag. Derfor er der ogsaa just af dygtige og nidkjære Religionslærere ved Gymnasier hørt Klager over den nærværende Ordning.

Skal Maalet kunne naaes, udkræves der formentlig foruden et forøget Timetal en for Gymnasierne beregnet Lærebog, der paa en Gang kan byde baade Stof og Ledetraad for Læreren, sikre mod Læreren Vilkaarlighed og i Nødsfald efter Mulighed erstatte manglende Dygtighed hos Læreren. En saadan Lærebog vilde ogsaa kunne gives saa meget apologetisk Indhold, som Tidens Vilkaar formenes at gjøre fornødent navnlig for Gymnasiernes Elever.

En Følge af det nærværende Forhold synes det ogsaa at maatte blive, at Prøven i Religion ved Examen artium ikke kan blive tilstrækkelig indgaaende for at kunne med nogen Kraft virke tilbage paa Undervisningen i Gymnasierne, og at den end mindre vil kunne hindre, at de, der ad privat Vei forberedes til Examen artium, tage Arbejdet med Religion som Lærefag saa let, at alt Andet end Agtelse for Religionen derved vindes og næres.

Betæneligheden ved den nærværende Ordning vinder ogsaa i Styrke ved Betragtningen af, at Eleverne ved Udgangen af Gymnasierne indtræde i Forholde, der paa forskellige Maader, som neppe behøver nærmere at paapeges, medfører mange Farer for deres aandelige Udvikling, medens de paa samme Tid som oftest staa uden al anden Understøttelse af Samfundet end den, som maa søges for at vindes.

Er Undertegnede's Opfatning af Stillingen rigtig, bliver

en Forandring af det Bestaaende af ikke liden Vigtighed ikke alene for angjældende Elever selv, men ogsaa for vort hele baade kirkelige og borgerlige Samfund, inden hvilket de Unge just ved den høiere Dannelses, de maatte have erhvervet, kunne komme til at udøve en ikke ringe Indflydelse.

Jeg tør tilføie, at heromskrevne Sag kom paa Bane under det nylig afholdte Bispemøde, og at samtlige Biskoper vare enige i Undertegneds Opfattelse af Sagen, og har jeg heri fundet saa meget større Opfordring til i Ærbødighed at anbefale Sagen til det kongelige Departements gunstige Opmærksomhed^a.

Adjunkt Jordans Erklæring.

I Anledning af en til det kgl. Departement af Kristiania Biskop indgiven Skrivelse af 30te Octbr. 1877, hvorom er begjæret Undertegneds Formening, tillader jeg mig at ytre Følgende:

Ved Bergens Kathedralskole har ved Religionsundervisningen samtidig været benyttet følgende Bøger: Vogts større og mindre tilligemed Kurtz's Bibelhistorie, Holmboes mindre bibelske Geografi, Luthers lille Katekismus og Pontoppidaus Forklaring med Psalmebog og den hellige Skrift, Nissens Kirkehistorie og Kurtz's Religionslære samt et Evangelium paa Græsk. Disse mange Bøger har givet Disciplene meget at bestille, og man har hørt Disciple ytre, at Religionen, det vil sige Religionen som Fag i Skolen, var dem en Byrde, som de vanskelig kunde bære. Hvad man ved al Undervisning bør forebygge er, at Disciplene blive overlæssede, Noget, der, enten kan lede til Dovenskab eller til Overanstrengelse, som begge ere lige farlige. Ved at betænke dette tilligemed det gamle Ord: „non multa sed multum“, forekommer det mig, at Lærebøgernes Antal i Religion bør indskrænkes, saa meget mere, som der ogsaa i andre Fag, f. Ex. Historie, bruges mange og tildels voluminøse Lærebøger. Idet jeg altsaa for nærværende ei tør tilraade en Forøgelse af de allerede existerende Lærebøger med en ny og det en videnskabeligt anlagt Lærebog i Religionen, stemmer jeg derimod for en Indskrænkning og en Forandring i de nu brugelige og foreslaar

i saa Henseende: Vogts mindre Bibelhistorie, Nissens Kirkehistorie, Luthers lille Katekismus og den augsburgske Confession samt Læsning i den hellige Skrift, navnlig hele det nye Testament. Lærebøgerne bør være de samme paa begge Linier i Gymnasierne, saa Evangeliet paa Græsk altsaa falder bort, ligesom det heller ikke er ved forskellige og videnskabelige Lærebøger i Religionen, men ved en mere eller mindre dybt gaaende Behandling og Forklaring af de samme Lærebøger i dette Fag, at Forskjellen skal vise sig mellem den høiere og lavere Almendannelse, idet man tillige bestendig ser, at der er Et, som er Alt for Alle. Ved den foreslaaede Forandring vandt man formentlig ogsaa den Fordel, at Lectierne kunde blive tilbørlig gennemgaaede og Disciplene ordentlig examinerede, medens man nu, for at blive færdig med det lovbestedte Quantum, ofte maa paalægge Disciplene altfor store Pensa, for senere at overhøre dem i al Hast. Hvad specielt de symbolske Bøger angaar, da have de blivende Værd og maa kjendes af Alle, medens enhver anden om end nok saa lærd og videnskabelig Lærebog efter kortere eller længere Tid bliver afløst af andre. Lærdom og Videnskab høre desuden mere hjemme i Theologien og ved Universitetet end i Religionen og Skolen. Ei heller turde det være ganske at overse, at en lærd Lærebog i Religionen ogsaa kunde bidrage Sit til, at der allerede i Skolen blev næret en vis Forfængelighed, da dog Religionen netop skulde være en Stopper i saa Henseende baade i Skolen og senere hen gennem hele Livet, og det turde den blive ved Hjælp af en Bog, som lod forstaa, at man ei blot maa blive, men forblive som Børn for at komme og forblive i Guds Rige. At Christendommen derved skulde udsættes for at blive betragtet som et for det høiere Culturliv tilbagelagt Stadium synes mindre rimeligt, da der synes mere Grund til at befrygte, at man ved at forlade sin Børnelærdom ogsaa vilde forlade sin Børnetro.

Adjunkt Nielsens Erklæring.

Tilfølg Hr. Rektorens Anmodning til mig i Skrivelse af 12te d. M., om at afgive Betænkning over en i Aftryk vedlagt

Forestilling om Religionsundervisningen i Gymnasierne har jeg herved den Ære at fremsende nedenstaaende Bemærkninger, med Hensyn til hvilke det dog maa være mig tilladt at ytre, at, da jeg ikke har læst Religion i de øverste Klasser af Gymnasierne, men kun 1 Aar i sammes 1ste Klasse, og jeg heller ikke nogensinde har haft Religionsundervisningen i de høiere Klasser i den ældre Latinskole, vil, hvad jeg her har at anføre, ikke i væsentlig Grad være at anse som Resultater af Erfaring, jeg har vundet som Religionslærer, men hovedsagelig kun som en Opfatning, der er fremgaaet af en almindelig Betragtning af den omhandlede Sag.

Naar det i den ovenfor nævnte Forestilling er udtalt, at Timetallet for Religionsundervisningen i Gymnasierne bør forøges, da maa jeg ganske slutte mig dertil. Religionsundervisningens Stilling i Gymnasierne for Tiden forekommer mig ikke at være tilfredsstillende. Saasnart Gymnasierne udgjør en Del af Almenskolen, og saasnart man har fundet, og det vistnok med Rette, at Religionsundervisningen ikke bør være afsluttet i Middelskolen, men bør fortsættes i Gymnasierne, synes der ogsaa at burde gives den Plads i den Udstrækning, at Religion som Lærefag ialfald nogenledes kommer til at staa ved Siden af de andre Undervisningsgjenstande, der ere optagne i Gymnasierne, fordi de ansees som medhørende til hvad der kræves for at opnaa Almendannelse, at der ikke paa samme Tid, som den faar en mindre tilfredsstillende Behandling ogsaa, og det netop som Følge heraf, kommer til at svækkes end yderligere i Virkning ved at der opstaar den Betragtning hos Eleverne, som visselig kan befrygtes ikke at være saa fjerntliggende, at den er af mindre Betydenhed end de øvrige Undervisningsgjenstande. Men en saadan Plads kan neppe under den nuværende Ordning siges at være den indrømmet. Ikke blot at den er tillagt det omtrent mindst mulige Timetal, hvad der allerede i og for sig selv burde bidrage til at „stemple den som et uvigtigt Bifag,“ men det forekommer mig ogsaa at være Grund til stærk Tvivl om, hvorvidt det vil være gjørligt med det nu fastsatte Timetal, om man ogsaa for øvrigt finder, at hvad der efter Skolelovens Bestemmelser skal gennemgaaes i Gymnasierne, giver til-

strækkeligt Grundlag for Opnaaelsen af det Maal, der skal tilstræbes, virkelig at naa dette, saaledes som det efter de Udtalelser og Forhandlinger, der ere gaaede forud for Lovens Istandbringelse maa antages at være tænkt ved Siden af den religiøse Udvikling i det hele, en Udvikling og Klargjørelse af de dogmatiske Begreber, som gennem den tidligere Undervisning forudsættes at være Eleverne bibragte. Det er vistnok i den nugældende Undervisningsplan opstillet, at der ved Siden af Undervisning i Kirkehistorie skal gaa Læsning i Bibelen. Men idet Kirkehistorien nødvendigvis maa blive Hovedfaget i den Del af Gymnasiernes Undervisningstid, hvori den læses, naar Religionsundervisningen kun er tillagt 1 Time ugentlig, vil der neppe blive synderlig Tid til Læsning i den hellige Skrift, især hvis Elevantallet skulde være noget større, og man finder ikke at burde opgive den almindeligvis som nødvendig anseede Undersøgelse af, hvorvidt Eleverne have tilegnet sig det dem forelagte Stof; ialfald vil den, saasnart der skal blive Tale om Læsning i Bibelen og ikke blot en leilighedsvis, maaske ved den kirkehistoriske Undervisning foranlediget Gjennemgaaelse af enkelte Bibelsteder, ikke kunne blive Spørgsmaal om andet end kursorisk Læsning af den hellige Skrift, ved hvilken der ikke vil blive Anledning til en dybere Indtrængen i den kristelige Sandhed. Denne, og den religiøse Udvikling i det hele maa saaledes i ganske væsentlig Grad være overladt den kirkehistoriske Undervisning. At Kirkens Historie kan meddeles saaledes, at den religiøse Udvikling gennem den kan fremmes og det endog i høi Grad, skal ingenlunde betvivles; om dette ogsaa kan antages at blive Tilfældet under de Forhold, hvorom her er Tale, turde dog være nogen Tvivl underkastet.

Stiller det sig saaledes tvivlsomt for mig allerede, hvorvidt det ved Loven formentlig tilsigtede og forudsatte Maal kan naaes ved det Religionsundervisningen fortiden tillagte Timetal, saa kommer en Betragtning til, der for mig gjør det end ønskeligere, at Timetallet forøges. At de kristelige Sandheder i den Alder, hvor det efter den gjældende Undervisningsplan er forudsat, at Benyttelsen af dogmatisk Lærebog skal ophøre, om de end turde forudsættes enkelt-

vis at være endogsaa ret vel tilegnede af Eleverne, dog ikke i Regelen tør antages at være opfattede saaledes i sin Sammenhæng, at den kristelige Lære staar for dem som et inderligt sammenhængende Hele, maa vel medgives. Men netop i den Alder og undtagelsesvis ikke mindst under Forhold som de, under hvilke Gymnasiernes Elever befinder sig, vil der hos den interesserede og tænksomme Elev opstaa Trang til en sammenhængende Erkjendelse af de enkelte Sandheder og netop i den Alder ere ogsaa Betingelserne i ganske anden Grad end paa Skolens lavere Trin tilstede for en saadan. At det heller ikke har ligget udenfor den i sin Tid nedsatte kgl. Kommissions Mening, at der i Gymnasierne burde søges Eleverne bibragt en dybere og, for ikke at bruge Ordet videnskabelig, mere sammenhængende Erkjendelse af den kristelige Lære, om end ikke gjennem en systematisk Lærebog, tør maaske sluttes af, at der i dens Udkast, som det vil være bekjendt, ogsaa som Gjenstand for Gjennemgaaelse i Gymnasierne var optaget en Del af de nytestamentlige Breve, specielt Galaterbrevet. Idet jeg saaledes kan slutte mig til den ovennævnte Forestilling ogsaa i det Punkt, hvori omtales Elevernes Indførelse i en forholdsvis dybere Opfattelse af Kristendommens Sandheder og disses indre Sammenhæng, kan jeg ikke med ganske den samme Sikkerhed udtale mig for det Middel som i omhandlede Forestilling anvises hertil, nemlig Indførelse i Gymnasierne af en systematisk Lærebog. Hvad der i Forestillingen er anført herfor, maa visselig tillægges stor Betydning ligesom der heller ikke, saavidt mig bekjendt, foreligger nogen bestemt Grund til at antage, at Benyttelsen af en systematisk Lærebog, der, saavidt vides, har været almindelig i de høiere Klasser i de ældre lærde Skoler, ikke skulde have virket gavnligt. Imidlertid bliver dette efter min Betragtning i saa væsentlig Grad et Erfaringsspørgsmaal, at jeg ikke skal udtale mig videre derom. Kun være det mig tilladt at ytre, at om der gjennem et forøget Timetal blev Anledning til en rigere og fyldigere Læsning af den hellige Skrift, vilde efter min Formening derved kunne opnaaes en Indsigt i den kristelige Sandhed, som, om den end af Grunde beroende i Læreren eller Eleverne eller som en nødvendig Følge af Medde-

lelsesmaaden, med Hensyn til sammenhængende Opfatning af Kristendommens Lærebygning ikke kunde sidestilles med den, der kunde vindes gennem en systematisk Lærebog, dog turde vise sig at kunne blive af stor og velsignelsesrig Betydning paa samme Tid, som der maaske gennem denne Maade at føre Eleverne dybere ind i Sandheden paa, kunde undgaaes Færter, der turde ligge nærmere ved Benyttelsen af en systematisk Lærebog. — Hvad jeg her har tilladt mig at udtale, gjælder navnlig under den Forudsætning, at Lærebogen tænkes brugt til Udenadlæren; tænkes den kun anvendt som Haandbog til Støtte for Eleverne og som Veiledning, og, om man vil, som Korrektiv for Læreren og saaledes, at den ikke bliver til Fortrængsel for Læsning af den hellige Skrift, bortfalder for en ikke ringe Del mine Betænkeligheder ved dens Indførelse.“

Idet jeg herved har den Ære at oversende vedlagte Erklæringer fra Skolens Religionslærere angaaende den fra Christiania Biskop indsendte Forestilling om Relionsundervisningen i Gymnasierne, unnlader jeg ikke tillige for mit eget Vedkommende at udtale Følgende:

Vore offentlige Skoler har ved den nu gjeldende Skoleplan, som bekjendt, faaet en ny Ordning, idet de ere blevne delte i Middelskole og Gymnasier, hver med sin afsluttede Kreds af Fag og Discipliner; Middelskolen dog saaledes, at den tillige skal tjene som forberedende for Gymnasierne, disse igjen for Universitetet og Specialskolerne. Allerede heri, i deres forberedende Opgave, ligger antydning, at de Fag, som optages i deres Kreds som Lærefag, maa tjene til, supplerende hinanden, at bidrage til en harmonisk Uddannelse af Elevernes Aandsevner indtil et vist Trin af Almøndannelse, hvortil Alder og Tid kan gjøre dem skikkede. Blandt disse Fag indtager Religionen som Skolefag sin bestemte Plads som det, der skal imødekomme Elevens religiøse Trang, vække og udvikle hans Anlæg og Sands for troende Erkjendelse og aabne hans Blik for Troeslivets Betydning for ham selv personlig og hans Stilling i og til det kristne Samfund. Sam-

menligner man nu det Timetal, som i de tidligere kombinerede Skoler anvendtes paa dette Fag, vil det vise sig, at det ingenlunde har tabt men suarere vundet. Skal man derfor af Timetallet drage nogen Slutning til den Vægt, der lægges paa et Fag, maa det for Religionens Vedkommende lede til en Erkjendelse af, at den nye Plan har hævet Religionens Betydning inden Skolens Fagkreds. Man kommer formentlig ikke til det rette Resultat ved at rive Religionsundervisningen i Gymnasierne ud af dens Sammenhæng med Undervisningen paa det lavere Trin eller ud af dens Sammenhæng med Skolens øvrige Gjerning, og fremhæve de 4 Timer som Tegn paa religiøs Armod eller Ligegyldighed inden de offentlige Skolers Gymnasier. Sees der desuden hen til Eleverne paa Skolens forskellige Stadier, vil man finde, at Middelskolen dauner et netop i religiøs Henseende meget betydningsfuldt Grændseskjel, idet nemlig, ved Udgangen af den, Eleverne i Regelen ere blevne konfirmerede. Hertil kan og bør vel Skolen tage væsentlig Hensyn og saaledes lægge Tyngdepunktet af den egentlige Religionsundervisning, den, der skal føre Eleven ind i Opfattelse af Kristendommens Sandheder og fremfor alt betone og fremhæve deres Betydning for den Enkelte og dennes fremtidige Forhold til sin Gud, hen til Middelskolen. Fra den Tid har Kirken optaget de Unge i sit Skjød som fuldt myndige Medlemmer med Ansvar som saadanne. Det synes derfor at være i sin Orden, at Skolen i sin Undervisning nu væsentlig lægger an paa, at hjælpe Eleven til at finde sig tilrette som Menighedslem og vise ham, hvorledes Kirken i dens indre Væsen har gestaltet sig i forskellige Skikkelser under ulige Samfundsforhold til de forskellige Tider, for at han, støttet til de Kundskaber, han medbringer, kan veiledes til engang med Frihed og Bevidsthed at vælge sit Standpunkt. Saaledes bliver Kirkehistorien den naturlige Gjenstand for Religionsundervisningen i Gymnasierne. Hertil har Planen ogsaa knyttet en exegetisk Gennemgaaelse af et eller to af det nye Testaments Skrifter, hvorved baade en fyldigere Indtrængen i Skriften muliggjøres og Eleverne navnlig anvises til en rigtig og frugtbringende Behandling og Brug af den hellige Skrifts Bøger. Hvorvidt

dette Maal kan naaes inden den fastsatte Tid og med det givne Timetal, kan kun Erfaring vise; meget muligt, at den vil vise, at Maalet er uopnaaeligt; men endnu kan intet afgjøres derom.

Naar det i Forestillingen hentydes til, at en videnskabelig systematisk Behandling af Faget skulde være at anbefale, da er det at befrygte, at Skolen ligesaa lidt, ja maaske mindre i dette end i noget andet Fag, vil være tjent med systematisk Videnskabelighed, der desuden meget let vil føre Religionen over til at blive, mere end det nu maa være, en Forstands- og Hukommelsessag. Skolen vil blive belemet med nogen theologisk Lærdom, Eleverne ved deres Udgang have opnaaet nogen theologisk Kundskab, uden dog, af den Grund, at have rundet en inderligere personlig Tilegnelse eller være bragt nærmere hen til den Opfattelse af Sandheden og Livet, der allene har den rette Betydning for dem personlig, baade i Tid og Evighed.

Om man end er villig til at erkjende Nutidens store Brøst i religiøs Henseende, kan man dog neppe give Nutidens Skoler eller deres Indretning Skylden derfor i nogen væsentlig Grad. Som ovenfor paapeget, har Religionen i den sidste Skoleplan faaet en udvidet Plads og som Led af Fagkredsen altsaa forøget Betydning. Forresten er dens Indflydelse i og paa Skolen og dennes Elever afhængig af et ganske andet Moment end enten Timetal eller Lærebog. Lærernes Personlighed og ikke mindre den Aand, hvorefter den hele Undervisning i Skolen er gennemtrængt, er det, der er det væsentlig bestemmende for det ethiske Præg, der paatrykkes Eleverne, for saa vidt det beror paa Skolen og dens Gjerning. Thi selv om Skolen i fuldt Maal fyldestgjør alle Fordringer, der kan stilles til den, staar det dog ikke i dens Magt allene, at skabe et religiøst Liv hos sine Elever: Grundlaget maa være givet fra Hjemmet. Skolen kan fremme og understøtte det Gode, men vanskelig hæve om end modarbejde det Onde, der finder Støtte enten i Ligegyldighed og Slaphed, eller Last og Brøst i Familielivet. Og i Byerne, især de større, kommer desuden, som et ikke mindre væsentligt Moment til, den i Tiden raadende irreligiøse Aand med sin Friheds- og Selvstændighedsstræben,

der tiltaler de Unges uerfarne Opfatning af disse Begreber som en Frigjørelse fra alle selv de helligste Baand.

Hvad Fordringen til Examen artium angaar, da gjelder det vel ikke Religionen mere end alle andre Fag, at manges Privatist tager det saa let som muligt, idet det som de andre Fag betragtes blot og bart som Kundskabsfag og den hele Examen som noget, man snarest mulig og paa billigste Maade søger at lægge bag sig. Men for Privatisternes Skyld og deres Mangel paa Samvittighedsfulhed i Opfyldelsen af deres Pligter og de Krav, der stilles til dem, at ville lægge forøgede og dertil, som det synes, ubillige Byrder paa de offentlige Skolers Elever, kan vel neppe anbefales.

Efter hvad der ovenfor er anført, antages det ikke at være Tid endnu at udtale, da Erfaring endnu ikke har vist det, at Skolen med den nuværende Ordning ikke kan naa det Maal, den har sat sig og antagelig maa sætte sig i Religionsundervisningen. Dermed er imidlertid ikke ment, at ikke Religionen, som Skolefag, vilde som ethvert andet Fag vinde ved at tillægges flere ugentlige Timer, men kun, at det ikke kan siges, at det i sin nuværende Stilling ikke kan udfylde sin Plads i Skolens Fagkreds, eller at det er behandlet enten med Lige-gyldighed eller Mangel paa det rette Syn for dets Betydning.

Til Slutning kan jeg ikke tilbageholde en Bemærkning, der uvilkaarlig har paatvunget sig. Skulde Forestillingen, som den synes at gjøre, indeholde en Klage mod Skolen og dens Lærerstand og navnlig dens Religionslærere, som de, der ikke har den rette Opfatning af Religionens Betydning i Skolen, eller som de, der ikke ere deres Opgave voxne, eller om hvem man maaske endog kunde befrygte, at de i deres Udlæggelse af Skriften ikke ville blive Kirkens Bekjendelse tro, da er det en Klage, som jeg, saavidt mit Bekjendskab strækker sig, ikke tør underskrive.

Paa Medlæreres og egne Vegne tillader jeg mig herved at indbyde Disciplenes Forældre og Foresatte samt enhver Anden, der interesserer sig for Undervisningen, til at overvære den offentlige Examen, der afholdes i den Orden, som hosføiede Tabel udviser.

Bergens Kathedralskole i Juni 1878.

Henrichsen.

Tabel,

hvorefter

den offentlige Examen afholdes ved Bergens Kathedralskole 1878.

Formiddag.

Eftermiddag.

Thorsdag den 20de Juni.

- Klasse 2 G. Latin, Rektor i No. 7.
— 1 G L. Latin, Holfeldt i No. 13.
— 1 G R. Engelsk, Meyer i No. 12.
— V L. Norsk, Johnsen i No. 8.
— V E. Naturkundskab, Crawford i No. 1.
— IV L a. Latin, Wiesener i No. 9.
— IV E. Geografi, Reehorst i No. 5.
— III a. Tydsk, Trøye i No. 10.
— III b. Historie, Helland i No. 11.
— II a. Historie, Gran i No. 2.
— II b. Tydsk, Olsvig i No. 4.
— I b. Religion, Lange i No. 3.

Fredag den 21de Juni.

Klasse 2 G. Oldnorsk, Sommerfelt i No. 7.	Klasse III b. Tydsk, Wiesener i No. 5.
— 1 G. Matematik og matematisk Geografi, Johannessen i No. 13.	— II a. Naturkundskab, Crawford i No. 1.
— V L. Naturkundskab, Crawford i No. 1.	— II b. Geografi, Helland i No. 4.
— V E. Norsk, Johnsen i No. 8.	
— IV L b. Latin, Wiesener i No. 9.	
— IV E. Historie, Trøye i No. 5.	
— III a. Historie, Helland i No. 10.	
— II a. Norsk, Gran i No. 2.	
— I a 1. Religion, Lange i No. 3.	
— I b. Regning, Olsvig i No. 6.	

Lørdag den 22de Juni.

- Klasse 2 G. Fransk, Holfeldt i No. 7.
— VI a. Historie og Geografi, Reehorst, Censor Helland i No. 12.
— VI b. Naturkundskab, Crawford, Censor Johannessen i No. 1.
— V L. Tydsk, Sommerfelt i No. 8.
— V E. Engelsk, Meyer i No. 10.
— IV L a. Historie, Wiesener i No. 9.
— IV E. Religion, Glatved i No. 5.
— II a. Tydsk, Gran i No. 2.
— II b. Norsk, Olsvig i No. 4.
— I a 1. Tydsk, Trøye i No. 6.
— I a 2. Religion, Lange i No. 3.

Tirsdag den 25de Juni.

Klasse 2 G. Matematik, Johannessen i No. 7.	Klasse IV E. Matematik, Lie i No. 5.
— I G. Fransk, Holfeldt i No. 13.	— II a. Religion, Helland i No. 2.
— VI a. Tydsk, Meyer, Censor Wiesener i No. 12.	— II b. Naturkundskab, Crawford i No. 1.
— VI b. Historie og Geografi, Reehorst, Censor Helland i No. 2.	
— V L. Latin, Sommerfelt i No. 8.	
— V E. Matematik, Lie (Kl. 8) i No. 5.	
— IV L. Naturkundskab, Crawford i No. 1.	
— III a. Norsk, Trøye i No. 10.	
— I a 2. Norsk, Lange i No. 3.	
— I b. Historie, Gran i No. 6.	

Onsdag den 26de Juni.

Klass. 1 G L. Græsk, Bjørset i No. 13.	Klasse 1 G. Historie, Reehorst i No. 5.
— 1 G R. Tydsk, Johnsen i No. 7.	— III a. Naturkundskab, Crawford i No. 1.
— VI a. Fransk, Holfeldt, Censor Meyer i No. 12.	— II b. Religion, Helland i No. 4.
— VI b. Matematik, Johannessen, Censor Lie i No. 10.	
— V L. Religion, Glatved i No. 8.	
— V E. Geografi, Reehorst i No. 4.	
— IV L. Tydsk, Trøye i No. 10.	

Formiddag.

Eftermiddag.

Thorsdag den 27de Juni.

Klasse 2 G.	Græsk, Bjørset i No. 7.	Klasse V L.	Mathematik, Lie (Kl. 8) i No. 2.
— 1 G.	Religion, Jordan i No. 13.	— V E.	Tydsk, Sommerfelt i No. 4.
— VI a.	Naturkundskab, Crawford, Censor Johannessen i No. 1.	— IV L.	Religion, Glatved i No. 5.
— VI b.	Norsk, Johnsen, Censor Holfeldt i No. 12.	— III a.	Geografi, Helland i No. 6.
— V L.	Geografi, Reehorst i No. 8.		
— V E.	Historie, Wiesener i No. 10.		
— IV L a.	Mathematik, Lie (Kl. 8) i No. 9.		
— IV L b.	Tydsk, Sommerfelt i No. 4.		
— IV E.	Tydsk, Meyer i No. 5.		
— III b.	Religion, Helland i No. 11.		
— II a.	Geografi, Gran i No. 2.		
— II b.	Regning, Lange i No. 6.		
— I a.	Geografi, Trøye i No. 3.		

Freitag den 28de Juni.

Klasse 2 G.	Historie, Reehorst i No. 7.
— 1 G.	Oldnorsk, Sommerfelt i No. 13.
— VI a.	Mathematik, Johannessen, Censor Lie i No. 12.
— VI b.	Fransk, Holfeldt, Censor Meyer i No. 11.
— V L.	Historie, Wiesener i No. 8.
— V E.	Religion, Glatved i No. 10.
— IV L b.	Geografi, Helland i No. 9.
— III b.	Naturkundskab, Crawford i No. 1.
— II a.	Regning, Gran i No. 2.
— I a.	Historie, Lange i No. 3.
— I b.	Norsk, Olsvig i No. 6.

Løverdags den 29de Juni.

Klasse 2 G.	Religion, Jordan i No. 7.
— 1 G R.	Naturkundskab, Crawford i No. 1.
— VI L.	Latin, Reehorst, Censor Bjørset i No. 12.
— VI E.	Engelsk, Sommerfelt, Censor Trøye i No. 13.
— V.	Fransk, Holfeldt i No. 8.
— IV L a.	Geografi, Helland i No. 9.
— IV L b.	Mathematik, Lie (Kl. 8) i No. 2.
— IV E.	Engelsk, Meyer i No. 5.
— III a.	Religion, Glatved i No. 10.
— III b.	Norsk, Wiesener i No. 11.
— II b.	Historie, Olsvig i No. 4.
— I a.	Regning, Lange i No. 3.
— I b.	Geografi, Gran i No. 6.

Mandag den 1ste Juli.

Klasse VI a.	Norsk, Johnsen, Censor Holfeldt.
— VI b.	Religion, Nielsen, Censor Gran.

Tirsdag den 2den Juli.

Klasse VI a.	Religion, Nielsen, Censor Gran.
— VI b.	Tydsk, Meyer, Censor Wiesener.

Løverdags den 29de Juni, Eftermiddag Kl. 4, prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Elever. Karakterlisterne afhentes i Skolen Thorsdag den 4de Juli, Formiddag Kl. 9.

Examen begynder hver Formiddag Kl. 9 og Eftermiddag Kl. 4, naar ingen anden Tid er angiven.

Ferierne slutte Løverdags den 24de August. Undervisningen begynder igjen Mandag den 26de, Formiddag Kl. 9.

Bergens Kathedralskole i Juni 1878.

Henrichsen.